

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin 1 54
P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU
SLOVENSKI VESTNIK, Turvisserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-BZB, P.P. 171, 61000 Ljubljana

Ustvarjajo v Svečah

Sedem znanih likovnih ustvarjalcev iz prostora Alpe-Jadran (na sliki s predsednico SPD „Kočna“ Tatjano Feinig) se mudi ta teden v Svečah, da rišejo, slikajo in še na druge načine pone-sejo marsikrat preveč vzvišeno umetnost med ljudi na vas. Drago Tršar, Marija Rus in Vlado Stjepic iz Slovenije, Maura Israel iz Trsta, Mario Palli iz Gorice ter Korošca Arno Popotnig in Walter Unterweger so umetniki, ki jih tudi vi lahko obiščete še do sobote v in okoli galerije Gorše in stare šole.

Za jubilejni deseti slikarski teden pa so v Svečah hudi na politike, ki sicer radi na vsa usta hvallijo zamisel o sodelovanju preko meja, ko pa se najde konkreten primer kakor je slikarski teden, pa o politikih ni duha ne sluha in z njimi vred pa izostanejo vse velikodušne podpore.

Protest staršev

V ponedeljek je celovška iniciativa staršev ABCČ na novem trgu pred magistratom s protestno stražo protestirala proti preprečevanju ustanovitve javne dvojezične šole v Celovcu. Akcijo so na iniciativo DSPA aktivno podprli avstrijski pisatelji in umetniki (Grazer Autorenversammlung, Interessensgemeinschaft Kärntner Autoren, DSP) ter ZSO, katero je zastopal njen tajnik dr. Marjan Sturm. Poleg staršev, ki so že aprila prijavili svoje otroke za javni dvojezični pouk v Celovcu, so bili med drugim navzoči Engelbert Obernosterer, Gerald Grassl, Gösta Maier, Janko Messner, Zdenko Kodrič, Kristijan Močilnik in gledališka igralka Didi Macher.

„Haider je odgovoren za preprečevanje obeh šol!“

Blamažna predstavitev „Koordinacijskega odbora NSKS“ v torek zvečer v Ljubljani. Menda tako reprezentativni gremij koroških Slovencev je bil zastopan v razgovoru s slovensko vlado pred današnjim Haiderjevim obiskom v Sloveniji le s tremi osebami – dr. Matevžem Grilecem (NSKS), mag. Petrom Waldhauserjem (KSOO) in Jankom Merkačem, ki je verjetno zastopal KKZ. Ob taki predstavitvi se bo morala slovenska vlada, prej kot je sama mislila, poiskati novega prvega pogovornega partnerja.

Dvojezična trgovska akademija je znova v nevarnosti, javne dvojezične ljudske šole v Celovcu, ki jo od Koroške zahteva Ustavno sodišče, pa s šolskim letom 1990/91 sploh ne bo! Takšna je trenutna situacija po izjavah deželnega glavarja Haiderja, ki noče priznati odloka ministrice dr. Hawlikove o ustanovitvi dvojezične trgovske akademije na slovenski gimnaziji v Celovcu.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je zaradi najnovejših Haiderjevih poskusov preprečevanja obeh šol ostro protestiral in dejal, da je le-ta v polni meri odgovoren za

tako neodgovorno ravnanje. „Kdor zdaj še misli, da se bo situacija slovenske narodne skupnosti na Koroškem z deželnim glavarjem Haiderjem na čelu spremenila na boljše, temu ni moč pomagati“, je dejal Sturm in poudaril, da je Haider slej ko prej tisti, ki hoče preprečiti vsak še tako majhen korak v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Sturm je s tem v zvezi tudi opozoril na dejstvo, da je sedaj postalo tudi očitno, da politika „novega dialoga“ koristi le Haiderju, ne pa Slovincem na Koroškem. Dodal je še, da so tisti med slovenskimi politiki, ki

tak dialog zagovarjajo še naprej, tudi soodgovorni za to, a bo slovenska narodnostna skupnost živel pod večjim raznarodovalim pritiskom.

Zadnji primer za to je osnutek deželnega zakona o manjšinskem šolstvu, ki predvideva ugotavljanje slovenske narodne manjšine kot pogoj za uveljavitev pravice do dvojezičnega pouka. To pa pomeni še večji pritisk na starše in utegne hudo zmanjšati število prijav k dvojezičnemu pouku.

Sturm je v zvezi z zakonskim osnutkom še poudaril, da je le-ta protustaven in da

se bo ZSO z drugimi demokratičnimi silami v deželi in državi zoperstavila temu nadaljnemu poskusu kršenja demokratičnih pravic.

Svoje začudenje je Sturm v zvezi o pogajanjih o javni dvojezični ljudski šoli izrazil nad dejstvom, da so se v torek pogajali s Haiderjem in šolsko oblastjo drž. poslanec Smolle, tajnik NSKS mag. Pipp ter direktor Mohorjeve dr. Koren, ne da bi pri tem upoštevali iniciativno skupino staršev v Celovcu, ki je dosegla odločitev pri ustavnem sodišču in ki zastopa starše, ki hočejo poslati svoje otroke v javno šolo.

Škandalozna odločitev deželne vlade: visoko odlikovanje Petreiju!

Tik pred odhodom na uradni obisk v Ljubljano je koroška deželna vlada z deželnim glavarjem Haiderjem in svojim namestnikom Ambrozijem na čelu v torek potrdila škandalozno odločitev: soglasno je odlikovala z najvišjim deželnim odličjem Bertla Petreija, avtorja prispevka v več kot spornem lanskoletnem zborniku svobodnjaške stranke. Kot znano je Petrei v svojem prispevku v „Grenzland-Jahrbuch“ brez najmanjše kritike povečal nacionalsocialistično strahovlado in s tem po celi Avstriji

in v mednarodni javnosti izzval številne ostre proteste, ki so konec koncev tudi preprečili zvezno odlikovanje Petreija, kot je to Dunaju predlagala koroška deželna vlada. Uradna Koroška je s tem odlikovanjem znova potrdila svojo povezanost s preteklostjo ter s tem ponovno podkrepila smer in vsebino, katero koroški Slovenci in ves demokratični tabor lahko pričakujemo od proslavljanja sedemdesetletnice koroškega plebiscita v malone enem mesecu.

kan

Prvi nastop Stoisićeve

Svoj prvi javni nastop pa je pretekli teden v Celovcu imela nova predstavica narodnih manjšin v okviru ZAL gradiščanska Hrvatica mag. Terezija Stoisić. Njena izvolitev v avstrijski parlament je skoraj zagotovljena, saj kandidira na prvem mestu za mandate iz ostankov glasov v avstrijskem zapadnem volilnem okrožju. V naj-

boljšem primeru – če obveljajo za Zelene pozitivne analize raziskovalcev javnega mnenja – bi lahko prišla do parlamentarnega mandata tudi Marijana Grandits, prav tako Hrvatica z Gradiščanskega, ki so jo uvrstili na listo nekaj mest za Stoisićevo.

Juristka Terezija Stoisić je v pogovoru za tisk predstavila osnove novega manj-

šinskega programa ZAL, ki je bil do poletja izdelan v posebnem delovnem krožku ob sodelovanju pripadnikov avstrijskih narodnih manjšin, večinskega naroda ter angažiranih univerzitetnih strokovnjakov. Poleg vseh že znanih ustavnih in mednarodnih izhodišč za enakopraven razvoj narodnih skupin Zeleni v manjšinskem programu poudarjajo potrebo po „novi politični kulturi skupnega življenja in plodnega sožitja“ zlasti v narodnostno mešanih območjih ter multikulturalni značaj Avstrije, ki je že pogojen zaradi samega obstajanja različnih narodnosti v državi. „Pojem multikulturalnosti so kar naenkrat odkrili tudi vsi avstrijski

(dalje na 2. strani)

Spoštovani bralke, spoštovani bralci!

Opravičujemo se Vam zaradi zakasnjene izida Slovenskega vestnika. Iz tehničnih razlogov v tiskarni časopisa nismo mogli pravočasno natisniti ter dostaviti na pošto v Celovcu.

Hvala za razumevanje in do naslednje številke, ki jo boste pravočasno in napolnjeno z zanimivimi informacijami prejeli naslednjo sredo, 12. septembra 1990.

Uredništvo SV/Tiskarna Drava

KOMENTAR

dr. KRISTIJANA
SCHELLANDRA

Posledice napetosti na Bližnjem vzhodu je neposredno več ali manj vsak od nas občutil predvsem pri znatno zvišanih cenah goriva za vozila in kurjavo. Kdor zasleduje svetovne gospodarske novice, je čul tudi o prostem padcu tečajev na vseh mednarodnih borzah. Toda to so le neposredne reakcije na krizo in grozeči vojaški spopad na Bližnjem vzhodu.

Če se položaj ne bo umiril, ali če bi prišlo celo do oboroženega spopada večje razsežnosti, bo imelo to daljnoročne resne gospodarske posledice.

V nekaterih vodilnih industrijskih državah, kjer gospodarski razvoj že doslej ni potekal posebno ugodno, kot npr. v ZDA ali Veliki Britaniji, lahko pride do recesije. Težje se bo godilo Japonski, saj je ta

**GOSPODARSKE
POSLEDICE
BLIŽNJEVZHODNE
KRIZE**

vodilna in v zadnjih letih izredno uspešna industrijska država popolnoma odvisna od uvoza nafte. Nekoliko manj, a kljub temu občutno prizadeta bo tudi Zahodna Evropa. Zaradi podražitve energije je treba računati s splošnim zvišanjem cen, rastjo inflacije in višjimi obrestnimi merami. Nevarnost obstaja tudi pri porastu števila brezposelnih.

Za nerazvite države tretjega sveta in za manjše – glede nafte v visoki meri odvisne od Sovjetske zveze – bivše socialistične države, ki so že tako v zelo slabem gospodarskem položaju in bodo nafto v prihodnje morale plačevati v trdih devizah, je trenutni razvoj še posebno neugoden, saj jim zaradi zadolženosti in problemih v izvozu že sedaj primanjkuje deviz za hitro modernizacijo gospodarstva.

Sovjetska zveza se bo zaradi višjih dohodkov iz prodaje nafte in plina gospodarsko lahko nekoliko oddahnila, saj je v zadnjih mesecih zaradi pomanjkanja deviz in nerednega plačevanja obveznosti precej prestrašila zahodne izvoznike in banke.

Dobička od krize pa bodo imeli poleg neposrednih koristnikov virov nafte predvsem multinacionalni naftni koncerni pa tudi ameriška oboroževalna industrija.

Najmanj je bilo gospodarskih uspehov

Sto dni nove slovenske vlade ni pretreslo sveta. Taka bi bila lahko bilanca o bilanci, ki so jo v preteklem tednu o svojem doslejnjem delovanju podali predsednik Demosove vlade dr. Lojze Peterle in njegov ministrski kabinet. V sto dneh ni mogoče ustvarjati čudežev, je dejal minister za gospodarstvo dr. Jože Mencinger, ki je tudi trezno priznal, da je prav na gospodarskem področju bilo veliko premalo storjenega.

Ravno gospodarstvo pa je – poleg načrtovane konfederacijske pogodbe – odločilna osnova za slovensko suverenost. Gospodarska usoda Slovenije pa je še slej ko prej nedvomno tesno povezana z usodo celotnega jugoslovanskega gospodarstva. Aktualen problem je npr. skokovito povišanje plač v preteklih

mesecih. Proizvodnja in storilnost podjetij v Jugoslaviji se v tem času nista povečali. Krediti in državna sredstva, najprej namenjeni za preprečevanje stečajnega vala, so bili glede na nizke dohodke in zaostritev socialnih razmer v veliki meri uporabljena za povišanje plač, ne pa za povišanje storilnosti in konkurenčnosti podjetij. Jugoslovansko (in tako tudi slovensko) gospodarstvo je torej še naprej ujeto v začaranem krogu.

Na nekaterih drugih področjih je nova vlada vsekakor bila zares iniciativna in je tudi marsikaj premaknila: deklarativna opredelitev o suverenosti slovenskega naroda je sicer naletela na ostre reakcije v Beogradu, ampak naposled je predsednik federacije Borisav Jovič

pokazal pripravljenost za pogajanja o konfederativnem statutu; simbolična narodna sprava v Kočevju je bila prvi korak k stvarnemu in za vse prizadete težavnemu prebavljanju preteklosti.

Dr. Peterle je bil pri rezimeju o dosedanem delu vlade krajši kakor pri naštevanju nujnih nalog za bližnjo bodočnost: treba bo (še naprej) preprečevati zlom gospodarstva; pripraviti bo treba nove republiške zakone in predpise ter nove ustavne zakone; nadaljevati bo treba s pogajanjmi za konfederativno pogodbo, zavzeti stališča do amandmajev k jugoslovanski ustavi in zveznih zakonov, ki jih je zvezna skupščina sprejela v začetku julija (s tem v zvezi Slovenija na primer odklanja srbsko intervencijo

na Kosovu v juliju). Nekatere teh nalog naj bi bile do jeseni že rešene. V pripravi je med drugim tudi nova medijska zakonodaja. Dva zakona naj bi dala novo osnovo delovanju RTV in drugim medijem. Osnutek bo na ogled menda že ta mesec.

Politična opozicija je do zdaj bolj ali manj prizanesljivo molčala, pretekli teden pa je predstavila svojo 'vlado v senci'. Za posamezna področja so bili imenovani referenti, ki bodo kritično spremljali delo vlade in po potrebi predstavljali konkretne alternativne predloge. Peterle je izjavil, da ima opozicija vso pravico ustanavljati svoje institucije in da bi bilo možno tudi sodelovanje.

Mencinger v Avstriji

Delegacija Izvršnega sveta, ki jo vodi podpredsednik dr. Jože Mencinger, bo od danes 5. do 7. septembra na obisku v Avstriji. Med obiskom bo delegacijo sprejel tudi avstrijski kancler Franz Vranitzky, v posebnih delovnih skupinah pa bosta obe strani obravnavali problematiko financ, drobnega gospodarstva, gostinstva in turizma ter prometa in zvez. V slovenski delegaciji bodo dr. Marko Kranjec, republiški sekretar za drobno gospodarstvo, Ingo Paš, republiški sekretar za promet in zveze.

Pretekli teden je slovenska vlada podala rezime svojega doslejnjega dela. Ni bila nobena presenetljiva ugotovitev, da glavni problemi na Slovenskem še čakajo na svojo rešitev.

„Haider je odgovoren . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)
politiki“, je s tem v zvezi dejala Stoisičeva, „to pa predvsem v zvezi z avstrijskim ponujanjem za vstop v Evropsko skupnost ter spricho odpiranja evropskih meja, nikakor pa ne v zvezi z odprtimi manjšinskimi vprašanji. Nekateri politiki so sicer prevzeli nekdanji predlog o tako imenovanem novem dialogu, ki ga je hotel sprožiti dosedanji slovenski manjšinski mandatar ZAL Karel Smolle, vendar so ga tako kot na primer svobodnjaški koroški deželni glavar Haider zlorabili „za mlatenje prazne slame in za formuliranje lepih besed, katerim pa ne sledijo ustrezna dejanja“. Terezija Stoisič je tozadevno ostro napadla koroškega deželnega glavarja, ki nosi glavno odgovornost za to, da v Celovcu do zdaj ni bila ustanovljena javna dvojezična šola (v glavnem mestu živi nekaj tisoč Slovencev!), čeprav je ustavno sodišče na Dunaju konec lanskega leta izrecno ugotovilo, da mora biti po potrebi omogočeno dvojezično šolstvo tudi izven teritorija, ki ga je do zdaj koroški manjšinski zakon opredeljeval za dvojezičnega.

Posebnost koroške manjšini nenaklonjene klime je

razcepitev Slovencev v 'dobre' in 'slabe'. Po principu 'divide et impera' je bila manjšini prizadejana velika škoda. Kot aktualen je zelenoalternativna manjšinska kandidatka navedla primer, ko so predstavniki večinskih strank in protimanjšinskih krogov manjšini vsilili razpravo o potrebi po popolni narodni enotnosti, kar za večinski narod nikdar ni in tudi ne bo veljalo. Stoisič: „Nesmisel je manjšini in njenim organizacijam očitati, da ne nastopajo v vseh vprašanih enotno! Kdaj je kdo že kaj takega zahteval od večinskega naroda?“ Dejansko bo treba narodnostne in politične interese usklajevati tako v okviru posameznih interesnih skupin v okviru ene ali druge manjšine kot tudi različne potrebe in izhodišča vseh v Avstriji živčih narodnostnih skupnosti. Pravne možnosti za Slovence in Hrvate v Avstriji so povsem drugačne kot za Madžare na Gradiščanskem, Čehe na Dunaju ali za pripadnike Romov in Sintov, je poudarila Stoisičeva. Isto velja tudi za njihova subjektivna in kolektivna pričakovanja.

Kot zelenoalternativna manjšinska predstavica v avstrijskem parlamentu se

želi Stoisičeva prizadevati za konstruktivno sodelovanje z vsemi manjšinskimi grupacijami: „Zeleni bodo omogočali avtonomno zastopstvo manjšin kakor doslej v času Karla Smolleja, manjšinski mandatar bo glasnik narodnostnih skupnosti.“ Pri tem Stoisičeva poudarja, da se ne čuti vezano na katerokoli posamezno manjšinsko organizacijo (v nasprotju z doslej evidentno Smollejevo povezanostjo s KEL in NSKS), temveč v prvi vrsti na manjšinski program ZAL. Nadaljevalo se bo tudi delo manjšinskega delovnega krožka, ki bo odprt za vse (sodelovanje nikakor ni povezano s članstvom v ZAL) in ki bo v bodoče pristojen za izdelavo operativnih osnov za manjšinsko politiko Zelenih. V zvezi z dosedanjim manjšinskim mandatarjem ZAL Karlom Smollejem je Terezija Stoisič izpostavila, da ima kot prvi predstavnik manjšin v parlamentu neprecenljive zasluge in da je mnogo storil za široko solidarnostno gibanje v zvezi z vprašanjem manjšinskega šolstva. Njegov kompromisni pristanek k ločevanju učencev po narodnostnih kriterijih pa je bil prav zato tem bolj nerazumljiv. Ona se vsekakor ne bi bila tako odločila.

Na osnovi novega manjšinskega programa pa taka odločitev tudi ne bi bila več mogoča, saj v smislu medkulturnega učenja predvideva skupno šolo pripadnikov manjšin in večinskega naroda.

Na Koroškem Terezija Stoisič pri obeh narodih pogreša neke vrste „kolektivno zgodovinsko zavest“, zlasti pri večinskem narodu pa je zakoreninjeno ignoriranje dvojezičnosti in slovenskega prispevka h kulturi in zgodovini Koroške. Glede na to razdvojenost, meni Stoisičeva, je za oba naroda zgrešeno, če se omejujeta v smislu gesla „naša kultura – naš jezik“. Kot najbolj nujne zahteve ZAL za Koroško nova manjšinska predstavica Zelenih navaja konkretne spremembe na izobraževalnem področju (ustanovitev javnih dvojezičnih vrtecev, dvojezično ljudsko šolo v Celovcu že za tekoče šolsko leto, ustanovitev večjezične obrtne gimnazije v smislu pospeševanja regije), na medijskem področju (razširitev manjšinskih radijskih in televizijskih oddaj ter uvedbo oddaj 'manjšina za večino') ter na kulturnem in znanstvenem področju (podpora alternativnim, interkulturnim in prevajalskim projektom, tesnejše sodelovanje celovške univerze z ljubljansko in tržaško, ipd.).

Univ. Prof. Dr. Dietmar Larcher (UBW Klagenfurt, Institut für Weiterbildung) war in seiner Forschungstätigkeit viel mit Fragen des Zusammenlebens konfrontiert. Seine Erfahrungen sind vor allem im Zusammenhang mit der aktuellen Programmdiskussion im Zentralverband slowenischer Organisationen von großer Bedeutung. Das Gespräch führte Dr. Marjan Sturm, der zweite Teil folgt in der kommenden Ausgabe des Slovenski vestnik.

Welchen Stellenwert hat die Diskussion um die Multikulturalität in der modernen Wissenschaft?

Larcher: Diese Frage um Multikulturalität hat in der modernen Sozialwissenschaft eine wichtige Stellung. Das hängt damit zusammen, daß sich die Welt in den letzten vierzig Jahren und vor allem in der neuesten Zeit radikal verändert hat. Eine neue Migration ist im Gange. Die im 19. Jahrhundert entwickelten Vorstellungen von der Nation, von nationalen Grenzen, von Kulturnation und politischer Nation sind dadurch fragwürdig geworden. Heute können die Menschen ihre Identität nicht mehr ausschließlich über Nation definieren und schon gar nicht mehr über die Klassenzugehörigkeit oder eine Partei. Multikulturalität ist daher eine Möglichkeit der Identitätsdefinition; also die Fragen: Wer bin ich? Wer sind wir? Wohin gehören wir? Woher kommen wir? Wohin gehen wir?

Diese Fragen werden neu und anders bestimmt, nicht mehr so, wie im 19. Jahrhundert, als gemeinsames Schicksal des Blutes, der Rasse, wie es dann die Nationalsozialisten im 20. Jahrhundert versucht haben, zum Programm zu erheben; auch nicht mehr über Parteizugehörigkeit oder über Zugehörigkeit zu einer sozialen Klasse, denn auch das hat sich als Sackgasse der Geschichte erwiesen. Heute versucht man aus den Tatsachen, die sich in Europa, in den USA, in Australien entwickelt haben, ein Programm zu machen, das den Menschen hilft, ihre Identität neu zu definieren als Identität einer Region, aber auch als Identität, die einen gemeinsamen Entwicklungsprozeß von Menschen unterschiedlichster kultureller Herkunft zur Basis hat. Statt irgendwelcher Stammes- oder 'Bluts'bande wird der sozio-ökonomische und sozio-kulturelle Rahmen einer Region zum Vermittler von Identität auch für jene Menschen, die nicht hier geboren wurden und nicht seit Generationen hier leben, sondern aus einem anderen Kulturraum zugezogen sind. Die Region wird in einer neuen Weise zur sinnvermittelnden, identitätsstiftenden Instanz; aber auch die hier entstandenen und die importierten Kulturen sind solche Instanzen. Wenn Menschen, so wie das heute geschieht und wie es in der Vergangenheit eigentlich immer wieder geschehen ist, sich vermischen, wenn neue Kontakte, neue Mischungen von Völkern, von Nationen

entstehen, dann passiert etwas Neues. Geschichte ist nichts Statisches, wo ein einmal erreichter Zustand für ewig bewahrt wird, sondern Geschichte heißt Wandel, und Wandel auch in der Identität, Wandel in der Selbstdefinition.

Wir erleben das heute ganz besonders intensiv und ganz-

Identität – was ist das eigentlich?

besonders radikal. In Gesellschaften wie z.B. der US-amerikanischen erlebt man es noch radikaler, auch in Australien und Singapur erlebt man es radikaler, man erlebt es aber auch bei uns. Das was uns jetzt ins Haus steht - der Aufbruch im Osten, das Einströmen von Menschen, die früher, ausgesperrt durch eiserne Vorhänge und unüberwindliche Grenzen, separiert von uns gelebt haben -, das wird sich potenzieren, das wird sich vervielfachen und das wird nicht nur die Menschen in den ehemaligen Ostblockstaaten betreffen, sondern es wird vor allem Afrikaner und Asiaten betreffen, die zu uns her kommen. In Italien erlebt man das heute schon. Dort löst das Schock und Panik aus, sodaß man schon überlegt hat, das italienische Heer an den Grenzen, an der Küste des Mittelmeeres, Tag und Nacht patrouillieren zu lassen, damit die Afrikaner, die nächstens in Booten landen, nicht das Land überfremden können. Aber das ist illusorisch. Uns steht ins Haus, daß Millionen und Millionen von Asiaten, Afrikanern, aber auch Sowjetrusen nach Europa strömen werden. Die alten Identitäten und die alten Grenzen werden nicht mehr stimmen.

Wenn ich Sie jetzt richtig verstanden habe, heißt das, daß der Mensch in der modernisierten Gesellschaft von mehreren Identitäten bestimmt werden kann?

Larcher: Das Identitätskonzept, so wie wir es heute kennen, ist ein Konzept des 19. Jahrhunderts, das mit einem hohen moralischen Anspruch als Pflicht formuliert worden ist, quasi eine Aufgabe, die bis dahin jahrtausendlang Gruppen vollzogen hatten. Gruppen wie z.B. die Kirche, die Ethnie. Die Ethnie war vermutlich bis zum Beginn des Nationalismus der wichtigste Verband, innerhalb dessen man Identität gewonnen hat. Die Ethnie war die kleine, überschaubare Gruppe, eine Gemeinschaft und nicht eine Gesellschaft, wo alle, die der

Dr. Dietmar Larcher

Gruppe angehörten, in irgendeinem Zusammenhang der Blutsverwandtschaft, der Sippe, der nahen persönlichen Bekanntschaft gestanden sind und wo das oberste Gebot Solidarität, Zusammenhalt um jeden Preis war. Also die Ethnie war der Lieferant von Identität.

Im 19. Jahrhundert, im Zusammenhang mit der Modernisierung der Gesellschaft, ist die Ethnie abgelöst worden durch eine größere Einheit, die Identität gestiftet hat, die Nation. Die Nation als ein Verband, dem Menschen und Gruppen mit ganz unterschiedlichen sozialen Rollen und Funktionen angehört haben, hat sich verstanden als ein großräumiger Verband von Menschen und Menschengruppen, die gemeinsame ökonomische, politische und kulturelle Ziele verfolgten. Die Nation war dann der Versuch, eine neue Identität zu vermitteln. Diese Identität ist aber nicht mehr so zwanglos entstanden wie die ethnische Identität, sondern um die nationale Identität durchzusetzen, war schon sehr viel Zwang notwendig, sowohl im Westen als auch im Osten. Im Westen hat man von der Staatsnation gesprochen, im Osten von der Kulturnation. Beide nationalen Gruppierungen haben sich dadurch ausgezeichnet, daß sie zu vereinheitlichen versucht haben, um Menschen, die in ihrem Territorium lebten, einer einzigen gemeinsamen Identität zu unterwerfen, indem sie ihnen eine gemeinsame Sprache und Kultur aufzuzwingen und jene, die sich dem nicht unterwerfen wollten, als Abweicher, Außenseiter oder sogar als Feinde deklassierten. Diese nationale Identität ist spätestens nach dem Zweiten Weltkrieg bei uns in Zentral- und Westeuropa als ein Irrweg erkannt worden. Die Identitäten, die durch Nationen gestiftet wurden, waren eigentlich gewaltsam gestiftete Identitäten und konnten nur dadurch aufrecht erhalten werden, daß man ständig Feindbilder hatte.

Identität war ein Begriff, der immer mehr dem Individuum überantwortet wurde und dem man gleichzeitig die Nation als Stütze anbot, etwa nach dem Rezept: "Du sollst zuerst eine nationale Identität entwickeln, damit du besser deine persönlich Identität entwickeln kannst". Wie wenig aber in Wirklichkeit den Regimen, den nationalistischen Regimen an persönlicher Identität lag, das hat spätestens der Nationalsozialismus gezeigt, der den Leuten als Programm verkündete, daß der einzelne nichts, sein Volk aber alles sei. Ähnliche Elemente finden sich auch in stalinistischen Deklarationen. Diese Identitätskonzepte haben immer mehr zwanghafte Züge angenommen.

Heute ist es so, daß man nicht nur aus der Geschichte gelernt hat, sondern daß einfach neue Fakten, die ich zuerst genannt habe, nämlich diese neuen Migrationen, diese neuen Veränderungen in Europa und auf der ganzen Welt, zur Erkenntnis zwingen, daß nämlich Identität nicht mehr ein Begriff ist, der ausschließlich über eine Nation oder eine Ethnie zu bekommen ist. Heute denkt man eher daran, daß Identität zusammenhängt mit Region, mit regionaler Kultur, aber auch mit etwas Dynamischem, etwas das nicht statisch durch die Jahrhunderte gleichbleibt. Identität ist in diesem neuen Verständnis etwas, das sich entwickelt und das sich ständig neu als Aufgabe stellt.

Identität ist etwas, das sich auch wandeln kann im Verlaufe eines Lebens. Identität hat man nicht, sondern man muß sie ständig neu gewinnen. Je dynamischer Gesellschaften werden, desto wichtiger ist es, daß diese Identitäten sich auch mit den Gesellschaften wandeln können.

Diesem Konzept könnte man entgegenhalten, daß es eigentlich eine verkappte Form des ehemaligen marxistischen Internationalismus ist, so etwa "Der Mensch hat keine Wurzeln mehr und geht auf in einer überregio-

nen Identität".

Larcher: Das ist völlig falsch. Dieser marxistische Internationalismus hat mit dem überhaupt nichts zu tun, sondern im Gegenteil: Der moderne Identitätsbegriff geht durchaus davon aus, daß es Wurzeln in einer Region gibt, aber daß diese Wurzeln in einer Region auch dialektisch von einer Gegenkraft ausgeglichen werden, von einer zentrifugalen Gegenkraft und das ist eben dieser neue Überregionalismus. Identität gewinnen, das würde heißen, sowohl in einer Region als auch über den Regionen beheimatet sein, d.h. also pendeln können zwischen einer ganz engen Heimat und einer größeren, weiteren Kultur, die bestimmt wird durch eine Mischung von Nationen, Völkern, Rassen, Sprachen, Kulturen. Die Region mit ihren natürlichen und historischen Ressourcen ist die zentripetale Kraft, und zwar im ökonomischen, ökologischen und kulturellen Sinn; die Vielfalt der Menschen aus verschiedenen Kulturen, die in einer Region siedelt, ist die zentrifugale Kraft. Diese beiden Kräfte von Einheit und Vielfalt gilt es zu balancieren. Wer heute Identität gewinnen will, ohne sich selbst zu kastrieren, ohne sich selbst zu beschränken, der muß in beidem daheim sein können, in einer Region daheim sein können und in diesem überregionalen Gebilde. Nur wer das kann, wer diese doppelte Identität gewinnen kann, der hat überhaupt eine Identität gewonnen.

Eine Identität die sich beschränkt auf die enge Heimat, kann sich heute nur in einem Museum und einem Glassturz halten. Eine Identität die nur das Pendeln zwischen den Kulturen kennt, die ist eigentlich keine wirkliche Identität, die verliert sich auch selber. Also Identität heißt immer beides, sowohl die Bindung als auch die Fähigkeit, zwischen den Kulturen zu pendeln.

Kann man das praktisch an der Situation in Kärnten veranschaulichen? Wie müßte so ein Konzept für Kärnten aussehen?

Larcher: In Kärnten kann ich es mir überhaupt nur so vorstellen, daß man weder von der "deutschen" noch von der "slowenischen" Seite versucht, die Kultur und Sprache rein und unversehrt und ohne Kontakt mit der anderen Gruppe für sich zu bewahren, sie unter Denkmalschutz zu stellen. In Kärnten muß es beides geben, sowohl die Pflege der eigenen Kultur als auch die Pflege der Kontakte.

Wenn man das historisch verfolgt, wie Gesellschaften mit multikulturellem Hintergrund, und das sind die meisten Gesellschaften auf der ganzen Welt, wie also Gesellschaften mit multikulturellem Hintergrund sich entwickelt haben, dann sieht

Fortsetzung auf Seite 7

Od 12. do 14. oktobra Vestnikov hit 1990:

S Slovenskim vestnikom za 1250 šil. v Medulin

Čas hiti, toda še imate možnost, da se prijavite za Vestnikov hit 1990, ki bo vam za ugodno ceno 1250 šilingov nudil trodnevni odmor in družabnost v Medulinu na Istrski obali.

Med našimi bralkami in bralci priljubljeno potovanje bo od 12. do 14. oktobra, stanovali pa boste v hotelu „Medulin“ direktno ob obali. Pripravili vam pa bomo seveda tudi že tradicionalni ladijski izlet, gala-večerjo ter druge družab-

nosti, da se boste čimbolje počutili v veliki Vestnikov družini. Vestnikov hit 1990 je uredništvo organiziralo skupaj z turistično agencijo Marko Sommeregger, ki je izkušen organizator takih potovanj.

Zaradi velikega zanimanja za Vestnikov hit 1990 vas že zdaj prosimo za čimprejšnjo prijavo, da bomo lahko vsem omogočili udeležbo na našem potovanju. Prijave prejema uredništvo Slovenskega vestnika po

telefonski številki (0463) 51-43-00-30/34 oz. pismeno na naslov Slovenski vestnik, uredništvo, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec.

Po prijavi boste na domač naslov prejeli vplačilnico, seveda pa bomo objavili točen program bivanja v Medulinu ter točen vozni red avtobusov, ki bodo prišli po vas in vas tudi pripeljali domov.

Brž se prijavite za Vestnikov hit 1990!

HEUTE
IM

SLOVENSKI
VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

„Haider trägt volle Verantwortung für Verzögerung bei öffentlicher zweisprachiger Volksschule in Klagenfurt“

Proteste gegen das Verhalten von Landeshauptmann Haider sowie des Landeschulratspräsidenten Reinprecht prägten die Diskussion um die der Kärntner Schulbehörde vom Verfassungsgerichtshof auferlegte Errichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt/Celovec. Die designierte Minderheitensprecherin der Grünen Alternative in der kommenden Legislaturperiode im Nationalrat, Mag. Terezija Stoisić, betonte in einer Pressekonferenz in Klagenfurt, daß LH Haider für jede Verzögerung bei der Errichtung der öffentlichen zweisprachigen Volksschule die volle Verantwortung trage und forderte die Einrichtung dieser Schule mit 10. September, also mit Beginn des Schuljahres 1990/91.

Der „Elternkreis zweisprachige Schule in Klagenfurt/Skupnost staršev za dvojezično šolo v Celovcu“ hielt am Montag vor dem Rathaus in Klagenfurt eine öffentliche Protestaktion in Form eines Warnsitzstreikes ab, da weder die Schulbehörden noch die politisch verant-

wortlichen in Stadt und Land die mehrfach von diesem Elternkreis gestellte Frage nach dem Standort für die öffentliche zweisprachige Volksschule in Klagenfurt beantwortet haben. Für Donnerstag ist eine Information der Öffentlichkeit Sloweniens aus Anlaß des Besuches von LH Haider in Ljubljana geplant. Kritik am Verhalten von Haider und Co. gab es auch seitens des Vizepräsidenten des Landeschulrates für Kärnten, Herbert Würschl, der in einer Pres-

Sonderzugfahrt der Freundschaft nach Nova Gorica und Gorizia

Groß gefeiert wurde vergangenen Samstag das 25 jährige Partnerschaftsjubiläum zwischen den Städten Klagenfurt und Nova Gorica und Gorizia. Ein Sonderzug brachte 250 Klagenfurterinnen und Klagenfurter zu den Feierlichkeiten in beiden Städten. Mit dabei waren über Einladung von Bürgermeister Leopold Guggenberger auch Gäste aus Duschambe, Dessau und Nazareth-Ilit, die derzeit einige Tage in Klagenfurt zu Besuch sind.

seaussendung betonte, daß „gewissen Kreise die Nichterichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule mit formaljuridischen Argumenten begründen wollen“.

Da es einerseits bei der räumlichen Unterbringung kein Problem gäbe, andererseits auch eine zweisprachige Lehrerin/Lehrer zur Verfügung stünde, wäre es bei gutem Willen möglich, den zweisprachigen Unterricht bereits für das kommende Schuljahr in Klagenfurt für Interessierte sicherzustellen. „Nationaler Klein- und Ungeist werden das aber sicher zu verhindern wissen“, schloß Würschl.

Einen besonders herzlichen Empfang bereitete Nova Gorica mit seinem Stadtoberhaupt Sergej Pelhan der Klagenfurter Reisegruppe. Der Festakt in Gorizia fand im Rathauspark statt. Bürgermeister Guggenberger bezeichnete die langjährige Partnerschaft als „Herz der Alpen-Adria-Region“ und als wesentlichen Beitrag zum Weltfrieden. Der Bürgermeister von Gorizia, Antonio Scarano, sprach von einer „Silberhochzeit“.

Predsedniku Izvršnega sveta republike Slovenije Lojzetu Peterletu,
ministru Janezu Dularju,
zunanjemu ministru republike Slovenije Dimitriju Ruplu,
predsedniku republike Slovenije Milanu Kučanu,
članom predsedstva republike Slovenije Matjažu Kmeclu, Ivanu Omanu, Dušanu Plutu in Cirilu Zlobcu
v vednost predsednikom in tajnikom NSKS, ZSO, KSOO

Odprto pismo

Spoštovani!

–Decembra 1989 je Avstrijsko ustavno sodišče po pritožbi celovških staršev ugotovilo, da se mora ob ustreznih potrebi tudi v Celovcu ustanoviti javna dvojezična ljudska šola.

–Junija 1990 je avstrijski državni zbor sklenil novelo manjšinskošolskega zakona, ki ustreza razsodbi Ustavnega sodišča.

–Maja 1990 je bilo prijavljenih dovolj otrok k dvojezičnemu pouku na javnih dvojezičnih ljudskih šolah v Celovcu.

Do danes otroci in starši ne vedo, na kateri šoli se bo 10. septembra pričel dvojezični pouk.

Deželni glavar je označil razsodbo Ustavnega sodišča kot „nevarno“. Svojega negativnega odnosa do ustanovitve takšne šole ni prikrival.

Koroški deželni glavar Haider se bo 6. septembra mudil v Ljubljani kot gost slovenske vlade.

Skupnost staršev za javno dvojezično ljudsko šolo ob tej priliki poziva slovensko vlado, njene predstavnike ter predsedstvo republike Slovenije, da se v pogovorih s koroškim deželnim glavarjem zavzemajo za ureditev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu s pričetkom letošnjega šolskega leta, se pravi 10. septembra 1990.

S svojo neodgovorno politiko zavlačevanja je dr. Haider spravil otroke in starše v hudo stisko. Čeprav tudi šolske oblasti ugotavljajo, da ni nikakršnega stvarnega ali materialnega razloga za zavlačevanje, deželni glavar do danes ni spremenil svojega odklonilnega stališča.

Če deželni šolski svet 10. septembra letos ne bo odprl vrat za javno dvojezično ljudsko šolo, nekateri otroci že tretje leto zaporedoma ne bodo mogli hoditi v šolo tam, kjer so doma. Takšnega kršenja osnovnih človekovih pravic starši ne bomo trpeli. Naša zahteva se zato glasi:

Takojšnja določitev in ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu!

Nastavitev učiteljice ali učitelja, ki bo 10. septembra 1990 pričel/a z dvojezičnim poukom v tej šoli.

Nadaljnje zavlačevanje ogroža javno dvojezično ljudsko šolo tudi v naslednjih letih.

Pozivamo slovensko vlado in predsedstvo republike Slovenije, da v pogovoru s koroškim deželnim glavarjem vztrajata pri ustanovitvi javne dvojezične ljudske šole v Celovcu s pričetkom šolskega leta 1990/91 in tako podpreta starše in otroke pri rešitvi tega za nas tako perečega problema.

S spoštovanjem

Mag. E. Rausch / Tatjana Messner-Zeichen / dr. Messner Jože / Rosina Fasching.

Sprejemni izpiti za glasbeno šolo

PODJUNA, v ponedeljek, 10. septembra 1990

ob 14.00 uri Pliberk – posojilnica; ob 15.00 uri Šmihel – farna dvorana; ob 16.00 uri Globasnica – ljudska šola; ob 17.00 uri Šentprimož – kulturni dom.

ROŽ, v torek, 11. septembra 1990

ob 14.00 uri Sele – farni dom; ob 15.00 uri Borovlje – društvena soba; ob 16.00 uri Šentjanž – društvena soba; ob 16.30 uri Sveče – galerija Gorše; ob 17.30 uri Šentjakob – društvena soba; ob 18.30 uri Bilčovs – stara šola

CELOVEC, v sredo, 12. septembra 1990

ob 14.00 uri Mladinski dom; ob 15.30 uri Slomškov dom; ob 17.00 uri Modestov dom.

Vpisujemo za naslednje instrumente:

klavir, orgle, violina, kitara, harmonika, diatonična harmonika, citre, kljunasta flavta, alt flavta, prečna flavta, klarinet, saksofon, bariton, trobenta.

Vpisovanje velja tudi za zborovodsko šolo!

URADNE URE Glasbene šole so ob ponedeljkih, sredah, četrtek in petkih od 10. do 15. ure! (od 20. 8. dalje)

Vsak dan naj bo ženski dan!

Johanna Dohnal, zvezna sekretarka za ženska vprašanja, se že dobrih deset let bori za pravice in enakopravnost ženske v naši družbi. Kakšni so uspehi njenega prizadevanja? Se je za ženske v Avstriji spremenilo kaj na boljše? Se je v zvezi s problemi žensk spremenila vsaj zavest javnosti?

Novembra letos bo že 11 let, odkar Johanna Dohnal uraduje v posloplju Hofburg nasproti urada zveznega kanclerja, v bližini soban zveznega predsednika. „Zvezni sekretariat za splošna ženska vprašanja“, tako se imenuje njen urad. Kaj pa so njene pristojnosti? Mora pri svojem delu vedno le „tekati za svojimi ministrskimi kolegi“? Je vedno le nekje v opoziciji? Tudi v svoji stranki?

Johanna Dohnal ocenjuje svoje delo kot prispevek k družbenopolitičnemu razvoju, ki ga opisuje takole: „Danes je v Avstriji biti ženska lažje kot še pred 15, 20 leti.“ In brez dvoma ima prav! Vendar pa njen cilj v prvi vrsti ni samo izboljšati situacijo ženske na nekaterih področjih, temveč tudi želi spreminjati strukturo naše družbe. Kot primer navede zakon, ki posilstvo ženske v zakonu postavlja na isto raven s posilstvom, ki ga izvrši kak tujec. „S tem smo zadele na živce patriarhata!“, se veseli. „kajti to ne pomeni nič drugega kot da ženska ni lastnina moškega.“

Podobno ocenjuje tudi dveletni karenčni dopust za žensko ali moškega, ki želi ostati doma pri dojenčku.

Ženska ni več „a priori“ tista, ki mora prevzeti določene naloge.

Velik uspeh Dohnalove so tudi zavetišča za ženske (Frauenhäuser), ki pomagajo ženskam (in njenim otrokom), ki so v kakršnikoli stiski.

Odpravljati grobe in

drobne diskriminacije ženske v družbi, to Dohnalova postavlja v ospredje svojega dela in prizadevanja. Kot politikarica pa ne ravna po vzorcih tradicionalnega ženskega zadržanja: „Tako ženske sicer dobijo od svojih kolegov za rojstni dan rože, drugače pa jih ne jemljejo resno“. Dohnalova ravna kot politik, prav zato pa jo njeni moški kolegi kritizirajo kot „trdo“, „neženško“ in „brez humorja“.

Na svoj način pa je vsekakor uspešna: v zadnjih desetih letih je sodelovala pri pripravi različnih zakonov proti diskriminaciji ženske na

delovnem mestu, pri zaslužkih, na seksualnem področju, v družbi...

Dohnalova pa je tudi pobudnica številnih akcij, ki naj bi izboljšale situacijo ženske (npr.: „hčerke znajo več“ – dekleta naj imajo dostop do tako imenovanih „moških poklicev“).

Vsemu njenemu prizadevanju navkljub pa se situacija ženske na vseh področjih vendar še ni izboljšala: delavci še vedno v povprečju zaslužijo polovico več kot delavke; enako velja za nameščence/ke.

Tudi vodilna mesta v politiki, znanosti, gospodarstvu itd. so še vedno trdno v „moških rokah“. Ali se bo v prihodnjih letih pri tem kaj bistveno spremenilo?

Dohnalova se je razgovarjala tudi z zastopnicami Zveze slovenskih žena

Med nami povedano

piše dr. Štefka Vavti

So za socialno delo odgovorne le ženske?

Vseeno, ali gre za odprte taberne za odpuščene zapornike, novega centra za narkomane, ali pa za probleme, ki jih ima društvo za pomoč starejšim – tiskovnih konferenc o temah, ki od daleč dišijo po socialni oskrbi obrobni skupin v naši družbi, se vedno udeležujejo le novinarke – to mi že bode v oči in mi je hkrati tudi trn v peti. Če se sem in tja le pojavi kak novinar, pa se zagotovo počuti kot petelin med kokoši in – frrrr – kaj hitro spet odrči...

Tudi doma je – to kažejo izkušnje – nega bolnika v družini ali pa oskrba deda, babice, tašče ali tasta skorajda brez izjem stvar žene. So torej žene že vnaprej namenjene za vse te (socialne) posle? So pri ženskah oskrbne sposobnosti bolj razvite? Ali pa je to le ostanek iz časov, ko je bila žena v glavnem doma in zato odgovorna tudi za vse člane družine (soseščine), ki so potrebovali kakršnokoli pomoč (otroci, starejši).

Teorije, da so ženske po naravi bolj sposobne za poklice in posle za strežbo drugim, so že zdavnaj zavrnjene. Ženske, ki jim je uspelo poklicno napredovati in prevzeti vodilna mesta v podjetjih, družbi in politiki, so dokaz za to, da jih, če mislimo, „da niso prida za nič kaj drugega kot za oskrbovanje svojcev, snaženje stanovanja ipd.“, enostavno podcenjujemo.

Neka moja prijateljica, ki je poleg svojega študija prava zaključila še izobraževanje za socialno delavko, je zdaj zaposlena v socialnem poklicu, ker enostavno ni našla mesta za odvetniško izobrazbo. Njen mož, hkrati sta končala študij prava, pa je medtem že priznan sodnik in zasluži trikrat toliko kot ona v svojem socialnem poklicu. Čeprav je torej ona boljše kvalificirana, se je morala zadovoljiti z nižje kvalificiranim delovnim mestom, z znatno nižjo plačo in s slabšim imidžem poklica, ki ga opravlja.

Število brezposelnih diplomantk daleč presega število brezposelnih diplomantov. Zakaj? So se odločile za napačno študijsko smer, ali pa so žrtve politike zaposlovanja, ki še vedno daje prednost moškim, češ da imajo „ženske dela že tako dovolj, samo doma jim je treba ostati!“

Dobra dva meseca imamo že svojo žensko stran, na kateri skušam upoštevati vse tiste specifične ženske teme, ki sicer kaj rade „padejo pod mizo“. Ali ste s to stranjo sploh zadovoljne? Kot urednica, ki pripravljala žensko stran, bi se veselila nekaj več reakcij z vaše strani. Škoda se mi zdi, da niste bolj iniciativne, kajti prepričana sem, da bo ta stran dobra in zadovoljiva za

Želim si vašega sodelovanja!

vas le tedaj, če boste na nek način tudi sodelovale, ali pri izbiri tem in težišč našega skupnega dela, ali pa tudi z dopisi na to ali ono temo, ki bi si jih želela (tudi pisma bralk ipd.).

Bi rade vedele, katere teme najbolj zanimajo tiste ženske, ki so sodelovale pri naši anketi? Najbolj zaželeno teme so bile: drobnosti nasveti za varovanje okolja, delovni trg za ženske, nasveti za vzgojo otrok, nasveti psihologa, zdravnika, portreti slovenskih žena in predstavitev ženskih projektov na južnem Koroškem. Nekatere naše bralke pa so predlagale še druge teme: obravnavali in informirali naj bi o raznih iniciativah ženskih skupin na Koroškem in po svetu, o možnostih izobraževanja v

večernih šolah, v poklicu ipd., o feminističnih teorijah in o problemih starejših žensk v naši družbi.

Nekatere izmed navedenih tem bomo skušali bolj upoštevati tudi v drugih rubrikah Slovenskega vestnika. Pri tem mislim v prvi vrsti na varovanje okolja – prav ukrepi na tem področju naj ne bi bili le „naš ženski problem“ (čeprav nam jih družba kaj

rada odstopa!), temveč stvar vseh...

Ob tej priložnosti bi se rada še prav posebej zahvalila vsem ženskam, ki so sodelovale pri naši anketi, ali ki so na katerikoli način izrazile svoje mnenje k ženski strani in me s tem spodbudile za nadaljnje delo. Za v bodoče pa bi si želela še bolj intenzivnega sodelovanja z vami: če imate konkretno idejo ali temo, ki bi jo lahko v tem okviru obravnavali, če bi rade kar same napisale članek o tem ali onem, če bi nam rade povedale vaše mnenje k ženski strani ... veselila se bom vseh vaših dopisov, ki jih lahko naslovite na: Slovenski vestnik, ženska stran, Tarviserstraße 16, 9020 Celovec. Št.V.

Obvarujmo naše šolarje jutranjega stresa!

Stres, ki ga doživljajo že šolarji, je navsezadnje tudi problem staršev. Zdaj, ko se odpirajo šolska vrata, se bomo spet soočili s problemi in obremenitvami naših otrok – šolarjev. Stres nastaja v prvi vrsti tam, kjer šola preveč poudarja uspeh in skuša v to usmerjevati tudi učence. Kdor pa ni uspešen, ni deležen ustreznega priznanja – s tem dejstvom moramo živeti starši, s tem pa se srečujejo v šoli tudi naši otroci.

Stres in problemi v šoli pa, ugotavljajo strokovnjaki, vplivajo na prehrano šolarjev: strah pred šolo je dostikrat vzrok, da otroci zjutraj zanemarjajo zajtrk, da pojedjo samo malenkost ali pa sploh nič. Zdravniki in strokovnjaki za prehrano pa menijo, da bi moral biti prav zajtrk eden izmed glavnih obrokov.

Začaran krog se v šoli nadaljuje: zaradi pritiska in strahu veliko otrok ne poje svoje malice, ko pa pridejo – morda še s kakšnim neuspehom – domov, pa jim tudi za kosilo ni več!

Po eni strani otroci tako nimajo zdrave prehrane, po drugi pa se nekateri izmed

njih razvijejo v prave sladkosnedeže: bonbončki, čokolada, pecivo, sladke limonade so priljubljena živila, ki dostikrat sestavljajo malico, vendar pa so pravi „tatovi“ vitaminov.

Zdaj, ko se pričena novo šolsko leto, zdravniki opozarjajo starše, naj pazijo na kvalitetno prehrano svojih otrok. Pravilen zajtrk naj bi vseboval ogljikove hidrate (Kohlenhydrate) in beljakovine: idealni so ovseni kosmiči (müslis) z mlekom, zrnat kruh s sirom in skuto, poleg tega pa naj bi otrokom ponudili še sveže sadne sokove brez sladkorja ali pa kakšno sadje.

Za otroka pa je tudi pomembno, da dobi svoje obroke hrane redno ob istem času, da je vzdušje pri jedi brez napetosti, da je za zajtrk dovolj časa, tako da ga lahko zaužije brez navora in da ga pri tem ne spremljajo očitki, kreganje in celo kazni.

To, kar velja za otroke, pa tudi ne bo škodovalo odraslim. Tudi materam in očetom se bo prilegel dober in zdrav zajtrk, v miru, preden se podajo na pot v nov (delovni) dan!

ODMEVI

Povprašali smo nekaj obiskovalcev, zakaj so prišli na praznik dvojezičnosti in kaj si pričakujejo od te prireditve?

Silvija: Sama sicer nisem prizadeta, vendar pa me zanima, kakšno je trenutno stanje glede javne dvojezične šole v Celovcu. Mislim, da se moramo za to našo pravico boriti vsi, ne pa samo prizadeti starši. Podpiram torej akcije in dejavnosti staršev, zanima pa me tudi spored, ki so ga pripravili.

Anneliese: Meine Teilnahme hat mehrere Gründe, einerseits interessiert mich – und vor allem die Kinder – das Programm, andererseits möchte ich aber auch die Forderungen nach einer zweisprachigen Schule in Klagenfurt unterstützen. Ich habe mein Kind derzeit in der privaten Volksschule angemeldet, würde aber eine öffentliche Schule bevorzugen.

Elisabeth: Bei mir wird die Teilnahme an solchen Veranstaltungen schon zur Gewohnheit, ich bin schon von Anfang an dabei und interessiere mich für die zweisprachige Schule in Klagenfurt. Ich habe die Kinder im zweisprachigen Kindergarten gehabt, jetzt möchte ich die Kontinuität erhalten, deshalb ist es mir wichtig, mich für die Errichtung einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt einzusetzen.

Sonja: Sodelujem pri „prazniku dvojezičnosti“ zato, ker je zame važno, da dobimo javno dvojezično šolo v Celovcu. Moj sin je letos šoloobvezen in bi ga rada dala v javno dvojezično šolo. Sicer pa je tako odločilo tudi ustavno sodišče.

„Praznik dvojezičnosti“ v Celovcu je bil uspešen

Skupnost staršev za javno dvojezično ljudsko šolo ABCČ v Celovcu je pretekli petek priredila na ploščadi pred stolnico „praznik dvojezičnosti“.

Pester spored je privabil veliko otrok in staršev, zvečer pa so prireditelji še vabili v kulturno taberno „Pri Joklnu“, kjer je poleg kulturnega sporeda bila še dražba slik, katere so skupnosti – da bi podprli akcijo – podarili znani umetniki. Vsekakor so starši na ta način zbrali 71.200 šilincov, ki jim bodo v naslednjih „vročih“ tednih gotovo prišli prav.

Ob treh popoldne so se na ploščadi pred stolnico začeli zbirati otroci, ki so – da bi hitreje minil čas do nastopa klovn Mimo – kar začeli risati na pripravljenih mizah. Kaj hitro je nastalo nekaj „umetnin“, te pa bodo v naslednjih tednih razstavili v kulturni taberni „Pri Joklnu“.

Klovn Mimo je, kako naj bi bilo drugače, mlade obiskovalce navdušil z žongliranjem in raznimi drugimi spretnostmi, v katere je vključil tako naše najmlajše kot tudi nekatere izmed staršev, ki pa so se – zato je Mimo že poskrbel – največkrat kar blamirali, ker niso bili tako spretni kot otroci.

Ko se je poslovil Mimo, se je zbrana publika podala skupaj z Gabrielom Lipušem, Poldetom Bibičem in z „Jurijem Muriem“ na pot v daljno Afriko.

Medtem ko so otroci zbrano sledili sporedu, pa so se starši ob knjižni polici lahko pozanimali o najnovjših (tudi dvojezičnih!) otroških knjigah in si nakupili majice z napisom ABCČ.

Praznik dvojezičnosti naj bi med drugim opozoril javnost na dolg oblasti, saj prizadeti starši teden dni pred začetkom novega šolskega leta še vedno ne vedo, kam bodo njihovi otroci hodili v šolo.

Kako pa gre materi, ki je svojega otroka prijavila v javno dvojezično šolo in zdaj še ne ve, kje naj se bo šolal? Sonja, ki si poleg privatne šole v Celovcu želi čimprej tudi javno dvoje-

zično šolo, še vedno upa, da bo do 10. septembra problem rešen. Javna šola kot konkurenca k privatni? Nekateri radi argumentirajo proti javni šoli. Prizadeta mati misli, da javna šola v prvi vrsti ne bi bila konkurenca k privatni, morda le v tem smislu, da bi spodbujala k izboljšanju kvalitete, ker bi starši vsekakor lahko izbirali... sicer pa to ne bi bilo slabo. Dejstvo pa ostane, da imamo pravico do javne šole in da ima ta za nekatere starše tudi gotove prednosti, med drugim je brezplačna.

Po končanem sporedu se je Tatjana Messner-Zeichen zahvalila vsem odraslim in otrokom za sodelovanje in povabila na večerno prireditev in dražbo slik v taberno „Pri Joklnu“.

Uspela dražba

Dražba slik, ki jih je v podporo iniciative ABCČ podarila vrsta znanih likovnih umetnikov iz Koroške in Slovenije, je bila zelo uspešna. Zbranih je bilo 72.100 šilincov. Med kupci slik je bilo mnogo prominentnih oseb, ki so na ta način aktivno podprli zahtevo po javni dvojezični šoli v Celovcu – npr. deželnozborski poslanec Peter Kaiser in kandidatka ZAL Terezija Stoisic. Sicer pa sta popoldanski spored in

dražba potekala precej improvizirano, mestoma tudi kaotično. Nekoliko negodovanja je povzročil potek dražbe, kajti potekala je skoraj izključni v nemškem jeziku. Kaotične razmere se morajo pojaviti, če takšne prireditve ne organizira kaka organizacija, temveč majhen krog prizadetih staršev, so dejali prireditelji v pogovoru s SV. S tem v zvezi so kritizirali manjkajočo aktivno podporo kulturnih in političnih organizacij.

Obisk Južnih Tirolcev

Na povabilo izobraževalne delavnice Zelene alternative in Mlade KEL se je te dni mudila na Koroškem skupina južnotirolskih mladincev. Seznanjali so se z zgodovino koroških Slovencev in s trenutno politično situacijo. Na sedežu ZSO sta jim na raznovrstna vprašanja odgovarjali Vida Obid (na sliki desno) in Maja Haderlap.

V teku razgovora so prišli na dan različni nazori glede

potreb narodnostne manjšine; na primer je za Južne Tirolce ugoden proporcionalni sistem pri razpisu delovnih mest, le ta pa za Slovence na Koroškem ne bi bil ugoden.

Haderlapova je govorila mladincem z vidika pesnice o ovrednotenju lastnega jezika. Pokazalo se je, da predvsem besedni ustvarjalci čutijo razliko v tem, kako vrednotijo Slovenci in Nemci lastno kulturo.

KULTURNE NOVICE

CELOVEC /FIESA – Krščanska kulturna zveza prireja od 2. do 8. septembra gledališko in lutkovno delavnico v Fiesi. Letos se je bodo udeležile sledeče skupine: mladinska igralska skupina KPD „Planina“ v Selah, lutkovna skupina KPD Šmihel, mladinske igralske skupine: PD „Lipa“ v Velikovcu, SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi, SPD „Radiše“, SPD „Srce“ v Dobrli vasi in učenci ljudske šole Mohorjeve. Vaje iz izgovorjave bo vodila Ana Mlakar iz Ljubljane, odrski gib Mira Mijačević s Ptuja, za sceno, kostume in izdelavo lutk pa bosta skrbela Breda Varl iz Maribora in Saša Kump iz Kranja.

CELOVEC – Pretekli teden je v celovski Musilovi hiši potekal mednarodni Robert-Musilov seminar 1990. Udeležilo se ga je več kot 20 referentov iz Avstrije in inozemstva. Koroške prispevke so podali Josef Strutz, Klaus Ratschiller, Hubert Wank, Werner Müller in Manfred Moser.

DUNAJ – V dunajski Hiši umetnikov ta čas gostuje razstava Židovskega muzeja iz Frankfurta v Nemčiji. Naslov razstave je „Naša edina pot je delo / Unser einziger Weg ist Arbeit“, prikazuje pa obupen in brezuspešen poskus ljudi, da bi preživeli v getu v Lodzu. Razstava naj bi bila socialna študija o žrtvah in storilcih. Leta 1940 so nacionalsocialisti zaprli židovske žrtve v delu mesta Lodz na Poljskem; tam so ustvarjali cvetoča podjetja in tako sugerirali žrtvam, da imajo realno možnost preživetja. V tem getu je živel več kot 160.000 ljudi. Ko pa je Rdeča armada leta 1944 odprla geto, jih je (pre)živelo le še 877, ostali pa so našli smrt v taboriščih v Chelmu in v Auschwitzu.

Razstava bo odprta še do 7. oktobra od 10. do 18. ure.

VILENICA – Društvo slovenskih pisateljev bo letos že petič podelilo nagrado Vilenice. Prireditve ob tem se bo udeležilo približno sto uglednih pisateljev in intelektualcev iz 15 držav srednje Evrope in gostje iz zahodne Evrope in ZDA. V publikaciji „Vilenica 90“ bodo v izvirnikih in prevodih predstavljeni vsi literarni prispevki 40 pisateljev in pesnikov, ki bodo nastopili na dveh srednjeevropskih literarnih večerih. Na tiskovni konferenci pa bodo v petek, 14. 9., predstavili nagradjenca Vilenice 90 in knjižno edicijo „Vilenica“ založbe Wieser iz Celovca. V soboto, 15. 9., bo mednarodna žirija podelila priznanje „kristal Vilenice 90“, zvečer pa bo svečana podelitev nagrade „Vilenica 90“.

Multikulturalnost ni dinamit...

Pogovor z manjšinsko kandidatko Zelene alternative Avstrije mag. Terezijo Stoisić. Tema: nespornostno razumevanje interetničnih in multikulturalnih orientacij na politični osnovi ZAL. Vprašanja je zastavil Igor Schellander.

V preteklih mesecih je bilo mnogo razprav, a tudi napačnega razumevanja pojmov interetničnost in multikulturalnost. Oba sta nekakšno jedro novega manjšinskega programa Zelenih. Odziv nekaterih krogov koroških Slovencev pa je bil skoraj tak, kot da gre za neki dinamit, ki naj raznese doslej prakticirano 'našo' manjšinsko politiko. Kaj mislite o tem?

Po svobodni definiciji interetničnost in multikulturalnost sploh ne moreta biti dinamit za narodnostno skupnost. Po mojem razumevanju obe načeli nista naslovljeni manjšinski narodni skupnosti, temveč pripadnikom večinskega naroda. Interetničnost se nanaša na način sožitja med dvema narodnostima. Tolmačenje v nacionalnem smislu je napačno, interetničnost nikakor ni priznavanje ali odklanjanje določene narodnosti. Vendar je očitno prav takšno napačno razumevanje vzrok, da se nekateri pripadniki manjšine ob razpravi o interetničnih ali multikulturalnih odnosih v sožitju z narodom sosedom bojijo za obstoj svoje narodne skupnosti. Že sama beseda pove, da gre za obojestransko razmerje, nikakor pa ne za odpoved negovanju in varovanju lastnega jezika in kulture. Življenje posameznih pripadnikov slovenske manjšine pa kajpada ni omejeno izključno na

negovanje slovenske kulture in jezika, saj imajo tudi na dvojezičnem ozemlju celo vrsto vsemogočih in vsakodnevnih stikov ter povezav z vsem, kar je pač značilno za življenje v koroški in avstrijski družbi.

Kdo je potemtakem multikulturen?

Na Koroškem so to prav gotovo do določene mere Slovenci – doslej tudi še nisem srečala Slovenca, ki bi o sebi trdil, da je enojezičen – ter nekateri nemško govoreči, ki so spoznali in začeli razumevati to problematiko. Interkulturalnost pomeni, da razumem jezik in kulturo sosednjega naroda. Dejansko smo torej pripadniki manjšin po sili razmer interkulturalni že dolgo časa, mnogi se samoumevno gibljemo med identiteto pripadnika npr. slovenske ali hrvaške manjšine in avstrijsko identiteto. Naš sosed – večinski narod – pa je morda šele pravkar pred tem, da opravi prvi korak v to smer.

Kot politična aktivistka manjkajoče pripravljenosti za interkulturalne odnose seveda pavšalno ne očitam koroškemu ali avstrijskemu večinskemu prebivalstvu, temveč odgovornim politikom – predstavnikom večinskih strank, uradnim reprezentantom dežele in države. Politiki bi morali ustvariti in podpirati klimo in strukture za multikulturalni razvoj. Zlasti Koroška v preteklih deset-

letjih ni ustvarjala politike, ki bi podpirala medkulturalne odnose, temveč politiko, ki je razmejevala: tu smo nemški Korošci, tam pa slovenski... Slovenci naj s svojimi dejavnostmi nikakor ne bi motili večinskega naroda ali celo nanj vplivali.

'nt' je pred nedavnim z vprašljivo 'analizo' sugeriral, da interetničnost, ali bolje rečeno multikulturalnost, pomeni nekakšno siljenje manjšine v dvojezičnost, v razkroj narodne zavesti in slabitev narodne substance? Kaj menite o tem?

Razlikovati je treba med odpiranjem in prisilo. Odpiranje manjšine nasproti večinskemu narodu je brez dvoma v določeni meri potrebno. To pa seveda ne pomeni, da bi morali biti Slovenci sami med seboj dvojezični ali da bi morali pri tem celo postati nemško-enojezični. Odpiranje pomeni, da je tistim, ki jih to zanima, ponujena možnost spoznavanja in razumevanja moje narodnostne samobitnosti, kulture in jezika.

Kdo pravzaprav bi v današnji koroški in avstrijski družbi moral sprožiti iniciativo? Doslejšnji poskusi za pospeševanje multikulturalnega sožitja so večinoma izhajali iz manjšinskih in solidarnostnih krogov.

Konkretne korake v smer interkulturalnega ravnanja moramo zahtevati predvsem, kot sem že prej omenila, od

Mag. Terezija Stoisić

tako imenovanih 'politično odgovornih'. Od politikov, ki vedno spet zagotavljajo, da zastopajo vse Korošce, so potrebni vidni znaki. Ne samo lepe besede, temveč odločna dejanja, ki naj bi končno prebila led in prekinila vztrajno negiranje dveh kultur na Koroškem. Res je, da manjšina sama ne more prebiti ledu, tudi če je še tako samozavestna, če njeni pripadniki živijo pod stalnim pritiskom, češ njihova kultura ni deležna toliko ugleda.

Kakšni bi lahko bili interkulturalni projekti za Koroško?

Lahko bi nastali npr. na medijskem področju. Recimo dvojezični časopis, ki bi bil naslovljen tako nemško govorečim kot tudi slovensko govorečim bralcem, ki bi nudil dovolj prostora tako eni kot drugi strani ter omogočal medsebojno

izmenjavo. **Konkretna oblika interkulturalnosti so predvsem dvojezični otroški vrtci. Ti ne bi zadovoljevali samo potrebam Slovencev po ustreznem upoštevanju materinega jezika v predšolski vzgoji, temveč tudi odkrito željo precejšnjega števila nemško govorečih po možnosti, da bi se njihovi otroci naučili tudi drugega deželnega jezika. Veliko možnosti za živo multikulturalnost nudijo tudi razni projekti na področju kulturnega in mladinskega dela ter pri izobraževanju odraslih, pri čemer to nikakor ne pomeni, da morajo taki projekti ostati omejeni na učenje slovenskega jezika, temveč lahko na splošno prispevajo k boljšemu razumevanju kulture, zgodovine, literature in samoumevanja obeh narodov, ki živita na isti koroški zemlji.**

Dr. Dietmar Larcher

Fortsetzung von Seite 3
man drei Modelle:
Zuerst das Assimilationsmodell, d.h. daß die mächtigere Gruppe die schwächere Gruppe gezwungen hat, sich ihr völlig anzupassen, bis zur Selbstaufgabe. Das hat in Kärnten auch eine Zeitlang gegolten, am schlimmsten war es zur Zeit des Nationalsozialismus, wo es bis zur körperlichen Vernichtung gegangen ist; wer nicht anpassungswillig war, der wurde halt einfach entweder ausgesiedelt oder, wenn er dann noch renitent war, ins KZ geschickt. Aber es hat auch nachher Versuche der Assimilation gegeben.

Identität – was ist das eigentlich?

Die zweite Möglichkeit, die historisch schon weiter entwickelt ist, ist die Möglichkeit der Apartheidpolitik, d.h. daß man der sozialschwächeren Gruppe so etwas wie die Möglichkeit eines goldenen Käfigs einräumt, wo die Gruppe ihre Sprache und ihre Kultur pflegen kann um den Preis, daß sie möglichst wenig Kontakt mit der Mehrheitsgruppe hat. Solche Situationen finden sich z.B. immer noch in Südtirol, sie finden sich auch in sehr vielen anderen Minderheitslandschaften. Manchmal ist aber das Apartheidmodell sogar noch immer die einzige Möglichkeit, daß eine Minderheit überleben kann. In städtischen Gesellschaften, z.B. in New York, können etwa orthodoxe Juden nur so leben, daß sie eine Apartheidgesellschaft aufbauen.

Und die dritte Möglichkeit, das ist dann die der integrierten Gesellschaft, wo Mehrheit und Minderheit möglichst viel Kontaktpunkte haben, ohne aber daß die Minderheit deswegen ganz elementare Bereiche der

Selbstkonstitution aufgeben muß. Integrierte Gesellschaft, mit einem moderneren Wort würde man dazu "interkulturelle Gesellschaft" sagen, bedeutet nicht, daß die schwächere Gruppe der stärkeren zuliebe oder von der stärkeren gezwungen, sich nur mehr anpaßt, sondern es bedeutet, daß das Verhältnis zwischen den Gruppen partnerschaftlich ist. D.h., daß auch die zahlenmäßig, sozial und ökonomisch stärkere Gruppe sich einläßt auf die Sprache und Kultur der Minderheit. Die Minderheit ihrerseits aber sich nicht abschließt in ein Ghetto, sich auch nicht in einen goldenen Käfig sperren läßt, in dem sie halt ihre eigene Kultur pflegt, sondern daß die beiden Kulturen miteinander versuchen, in ihrer Region etwas Neues zu entwickeln.

Wäre es für Kärnten ein Lösungsmodell, wenn man vom sogenannten nationalen Bekenntniszwang wegkäme und ein regionales Bewußtsein und eine regionale Identität entwickelte, die aber zweisprachig sein müßte. Jeder einzelne könnte sich

dann entscheiden, zu welcher Volksgruppe er sich zugehörig fühlt.

Larcher: Also ich halte das Bekenntnisprinzip für die heikelste Folge dieses Apartheidmodells mit dem goldenen Käfig für die Minderheiten. Denn sobald es das gibt, stehen Menschen dauernd unter dem Zwang, entweder Bekenner oder Verräter zu sein. Und dazwischen gibt es nichts. Dadurch ist dieses zwanglose Wechseln zwischen den Kulturen und zwischen den Sprachen und zwischen den Teilidentitäten nicht möglich. Aber nur, wenn es zwanglos möglich ist, zwischen Kulturen und Sprachen zu wechseln, ist Mehrsprachigkeit, ist Multikulturalität überhaupt erst eine Bereicherung im Sinne einer neuen Identität. In dem Moment, wo damit moralische Bürden verbunden sind, in dem Moment, wo damit die Gefahr besteht, daß ich zum Judas werde, weil ich mich einmal zuviel auf eine andere Sprache und/oder eine andere Kultur eingelassen habe, ist ein solches Modell ein Verlust an Lebensqualität, ist es ein

Verlust und eine Einschränkung von Freiheit und führt überhaupt nicht dazu, daß Menschen glücklicher werden. Im Gegenteil, es fördert langfristig die Flucht aus der schwächeren Gruppe. Dort, wo es Apartheidmodelle gibt, läßt sich aus Statistiken ablesen, daß die schwächere Gruppe immer mehr zum Assimilantentum neigt. Weil sie dieses Bekenntnisprinzip einfach nicht durchhalten kann.

Für Kärnten stelle ich mir vor, daß es da besonders heikel ist, weil ja die Gruppe der Kärntner Slowenen, die sich in diesem Sinne bekennen will, sehr klein ist. Im Sinne einer ethnischen Arbeitsteilung ist sie keine attraktive Gruppe mehr.

Somit bleiben irgendwelche Indianer in Reservaten übrig, "slowenische Indianer", "letzte Mohikaner", die sehr museal ihre Traditionen pflegen werden, so wie es die Indianer in Nordamerikas Reservaten machen. Langfristig wird das eine tote Kultur. Kurzfristig kann es durchaus sein, daß es einmal in den nächsten paar Jahren zu einem Aufleben führt, aber langfristig, ja sogar mittelfristig ist das eine Lösung, die nichts bringt.

Mladi slikarji so že dvajset let v gosteh v Vuzenici

Poleti leta 1970 so se srečali Herman Velik, Štefan Kresnik in Lojze Gobec z namenom, da bi pripravili srečanje mladih likovnikov z obeh strani meje. Dvajset let pozneje, se pravi letos, je bila v Vuzenici jubilejna 20. „Koroška likovna kolonija mladih“. Mladim „čopičarjem“ s Koroškega so se medtem pridružili slovenski otroci in mladinci s Tržaškega in iz Porabja.

Ob dvajseti obletnici so se v Vuzenici zamislili in se ukvarjali z vprašanjem, kako nadaljevati z likovno kolonijo. Diskusijski forum okrogle mize so izkoristili likovni pedagogi, kulturni funkcionarji in sponzorji, da so izrazili svoje želje ali dali kako novo idejo.

O poteku pogovorov je menil prof. Lojze Gobec, ravnatelj osnovne šole v Vuzenici in motor likovne kolonije, da so bili informativni predvsem za pokrovitelja in sponzorje. Prav tako so imeli politiki na licu mesta možnost, da so spoznali prijateljski in vzgojni značaj življenja v koloniji, v skupnosti mladih ustvarjalcev in njihovih mentorjev. Zato se je med drugim rodila ideja, da naj pristojno ministrstvo skliče širši posvet na osnovi dela v Vuzenici in pokliče v življenje še druge take ustanove, npr. za glasbo in za folkloro.

V ostalem je beseda tekla o strokovnem sodelovanju zamejskih Slovencev na področju likovne umetnosti, o krožnih srečanjih v deželah sodelujočih, o potujoči razstavi in še o marsičem drugem. Pozornost je vzbudil referat likovnega pedagoga na vuzeniški osnovni šoli, Emila Košiča, ki je govoril na temo otrokove ustvarjalnosti. Pravi, da so „vse značilne sestavine otroškega likovnega izražanja in oblikovanja zakonit in nespremenljiv miselni odziv na vidni in otipni svet z vedno istimi značilnostmi na določeni stopnji telesnega in duševnega razvoja.“

Likovna kolonija potemtakem ni posredovala samo nepozabne spomine na otroške počitniške dni, temveč je tudi dala podlago za empirična razmišljanja na znanstveni ravni. Marsikateri udeleženec pa je še dalje gojil svojo ljubezen do likovnega ustvarjanja in se posvetil slikanju. Nekateri izmed njih, kot na primer Gorazd Živkovič, so medtem že imeli lastne razstave, spet drugi pa se poklicno ukvarjajo s slikanjem in grafiko, kot npr. Tomo Weiss.

Pred dvajsetimi leti kot še danes je imela oziroma ima enotedensko bivanje pri

družinah v Vuzenici in na Muti dva namena. Eno je likovna plat, o kateri je bilo že govora. Drugo pa je jezikovna plat. Mladi Korošci so pri vuzeniških prijateljih v izvenšolskih okoliščinah imeli priložnost, da govorijo slovensko brez motečih vplivov s strani nemških sosedov ali medijev. Posebno za otroke iz obrobni krajev dvojezičnega ozemlja je pomenila likovna kolonija doživetje posebne vrste, s slovenščino kot pogovornim jezikom na vseh področjih vsakdanjega življenja.

S sprejemom slovenskih otrok z Madžarskega v 12. kolonijo in Slovencev iz Italije v 18. kolonijo se je osnova medsebojnega spoznavanja in prijateljstva razširila tudi na te države. „Neverjetno je, s kakšno hitrostjo se otroci v Vuzenici in na Muti vživijo“, pravi ravnatelj Gobec, ki je poln pohvale za družine, ki sprejmejo otroke in z njimi seveda tudi dosti odgovornosti.

Lojzetu Gobcu pa se je zahvalila Slovenska prosvetna zveza za dvajsetletno požrtvovalno delo z Drabosnjakovim priznanjem; to je najvišje odličje, ki ga lahko podeli. Vsa zahvala velja, kot že omenjeno, pokroviteljem, ki dajo na razpolago slikarski material in denar za organizacijo in želimo si, da bi še v nadalje podpirali mlade likovnike.

Na prvem mestu

Ravnatelj Lojze Gobec (v sredini) je že vsa leta gonilna sila likovne kolonije v Vuzenici.

sponzorjev je podjetje GORENJE-MUTA, ki je od vsega začetka podpiralo kolonijo. Neusahljivo zalogo oljnatih in vodnih barv ima tovarna AERO iz Celja, da pa imajo mladi umetniki kaj za poslikati, za to skrbi Keramična industrija iz Liboj. Še mnogi drugi so prispevali leto za letom k realizaciji likovnega

tedna v Vuzenici in na Muti. Od časa do časa pa so znani umetniki počastili kolonijo s svojo prisotnostjo in so ustvarjali z mladimi iz Avstrije in Slovenije drug ob drugem. Božidar Jakac je vuzeniški osnovni šoli podaril zbirko del, ki danes predstavljajo stalno razstavo v „Jakčevem kotičku“. Franci Rulitz

O D M E V I

Kaj pravijo organizatorji:

Janko Malle, Slovenska prosvetna zveza: Kolonija v Vuzenici s svojimi vsakoletnimi enotedenskimi likovnimi tečaji odpira mladim vrata v umetniški svet estetske vzgoje. Mladi se urijo v ustvarjanju likovnih del-kulture, ki presega vse mogoče vrste raznih meja, miselnih blokad in drugih, za človeštvo bremenilnih življenjskih situacij.

Marko Rutar, Gorenje-Muta: Likovno ustvarjanje je že v svoji osnovi ustvarjalno delo, delo, ki oplaja, delo, ki plemeniti človeka -ustvarjalca in gledalca. Prihajamo v čas, ko bomo morali zgraditi družbo tudi na teh vrednotah, družbo, ki bo bolj ustvarjalna in učinkovita.

Prof. Bojan Golija: Ponosen sem, da je tudi delček mojega pedagoškega dela vpleten v ta čudoviti svet. Veselim se uspehov svojih nekdanjih študentov -zdaj uspešnih likovnih pedagogov. Vsakokratno srečanje z mladimi likovniki, mentorji in domačini v Vuzenici je v meni vzbujalo praznično razpoloženje in ustvarjalne nagibe.

Kaj pravita udeleženca:

Natalija Pinter, Svetna vas: O likovni koloniji sem brala v časopisu in iz radovednosti sem se je potem tudi udeležila. Zelo mi je ugajalo. Vuzenica je lep kraj in risali smo tudi zunaj v naravi. Že zdaj se bom spet prijavila za naslednje leto!

Borut Živkovič, Kotmara vas: Letos sem bil že petič v likovni koloniji. Bilo je zelo prijetno, veliko smo risali. Nekdo mi je hotel celo eno sliko odkupiti! Najbolj mi je ugajal izlet v Maribor, kjer smo si ogledali tamkajšnji muzej.

Bogat izbor slik in poslikane keramike, ki je nastal med potekom 20. Koroške likovne kolonije v Vuzenici.

TRIBUNA BRALCEV

KOKS – in še kaj

Kar nejevoljno že nekaj časa spremljam potek pogajanj okrog ustavljanja novega KOKS-a v naših tednikih. Dana dejstva bi kratkoma ocenil kot tragikomedijo, če ne bi šlo za tako resne stvari, kot je naš narodni obstoj. Menim, da je povsem nepomembno, katere zveze in katera društva naj bodo zastopana v tem gremiju, marveč vidim vlogo tega foruma prvenstveno v tem, da v vseh temeljnih vprašanjih obe strani najdeta skupni jezik. Dovolj žalosno, da na zunaj tako zveličavno oznanjamo novi dialog, sami med seboj pa se razvrščamo v smislu našega skupnega nasprotnika v desničarje in levičarje, v boljše in slabše Slovence ter se s tem režemo v lastno meso. Večina našega življa tega tako ne razume, še manj pa odobrava, le neki stolčkarji pridno mešajo to kašo, se samovoljno sklicujejo na neko legitiimnost; da so edinole oni poklicani zastopati našo narodno skupnost. Zelo jasna, celo zapovedovalna je bila tozadevna zahteva tajnika mag. Pippa, naslovljena na Slovenijo, ki naj bi v tej zvezi tudi že kar določila predvideno vsoto gnotne podpore. Tudi pri razdelitvi le-te naj ima KOKS (če že ne izključno) važno odločilno vlogo. Še nisem popolnoma izgubil upanja, da bo nova slovenska vlada znala stvarno in trezno presoditi položaj koroških Slovencev ter ukrepati tako, da bo kar najbolj v prid nam vsem, ne pa še bolj razdvajalo našega življa. Če ne, tudi velika narodna sprava v Kočevju ni bila dosti več kot kup lepih, toda praznih besed.

Vsako polemiziranje o tem, kdo zastopa koga in kdo ima za seboj večino, se mi zdi dokaj iluzorno in tudi neumestno, kajti naš edini, skupni cilj mora biti vsakomur jasen. Preenostavna bi bila torej enačba: volilni glas slovenskemu mandatarju = KEL-glas.

Kdaj torej lahko pričakujemo stremenje merodajnih ljudi?

Če ne, pa si še naprej pridno podtikavajmo črnega Petra pod krinko prizadevanja za „narodov blagor“ – torej urno naprej, preden nam dokončno poteče čas.

Franc Černut, Loče.

Windstille im Bierglas

(Über die nicht stattgefundenen Berichterstattung des SV zum Bierjokl-Gutachterverfahren)

In der Nr.49/90 gibt der SV die Meinung DI Heppners zu den „Ungereimtheiten um den Bierjokl“ wieder, verabsäumt es aber, über das Gutachterverfahren selbst – die eingerichteten fünf Projekte und die am 24. 7. 1990 getroffene Jurentscheidung zu berichten. Auch in der Folgenummer erfährt man nichts darüber.

Zu Heppners „Prozedur“ sei festgestellt, daß Gutachterverfahren durchaus ein geeignetes Mittel sein können, gute Projekte zu evozieren. Nachzulesen im Buch „Salzburg Projekt“, Falter Verlag.

Die Zveza Bank hat sich ser wohl verpflichtet, das prämierte Projekt zu realisieren (s. Ausschreibungstext).

Der dreigeschoßige „Klotz“ schließlich entspricht dem geltenden Bebauungsplan.

Ich meine, daß, dem allgemeinen Nostalgietrend entgegen, durchaus der Anspruch gestellt werden darf, kulturelle Spuren auch unserer Zeit sichtbar zu machen. Oder soll die geschichtslose Gegenwart hochgelebt werden.

Mag. Karl Vouk, Eberndorf/Dobrla vas

Letos občutno manj nočitev! Ima koroški turizem probleme?

CELOVEC.— Medtem ko je bila letošnja predsezona za koroški turizem še zadovoljiva, pa so se v začetku poletja pokazale občutne težave: julija so sicer drugje po Avstriji zabeležili več nočitev kot lani, na Koroškem pa so ure tekle v nasprotno smer: prazne sobe, manj potujočih na Turski avtocesti, prazne mize v gostilnah in gostiščih, nezadovoljni krčmarji in osebje — je to že značilno za letošnje koroško turistično poletje?

Čeprav so turistični strokovnjaki za letos napovedali sezono stoletja, je bil upad turizma v nekaterih krajih skoraj že zaskrbujoč: v Hodišah za 10,9, v Bad Kleinkirchheimu 17,8, v Vrbi 11,4, v Škofičah 11,6, v Škocijanu 6,9, v deželnem povprečju pa se je zmanjšal nekako za dobrih 8 odstotkov.

Turistični menedžerji in hotelirji ne razumejo, zakaj ima letos prav Koroška tolikšne težave, medtem ko se v drugih zveznih deželah kaže povsem drugačna slika: Dunaj beleži npr. porast za

10%, Tirolska in Štajerska pa za 2 odstotka.

Letos je izostal velik del turistov iz Nemčije, vzroke za to pa predsednik združenja hotelirjev Günther Ronacher vidi v združitvi Nemčij in v odprtju mej na vzhod. Koroški turistični menedžerji so napravili napako, ker niso skušali privabiti turiste iz vzhodnih dežel; nasprotno, ocenjevali so jih kot „za Koroško nezanimive“, ker iščejo le poceni prenočišča in nimajo kupne moči. Se je ta oholost zdaj izkazala za bumerang, ki je priletel nazaj v glavo Koroščem?

V tej zvezi je tudi zanimivo, da je tako imenovani imidž-radar nekega avstrijskega centra za raziskavo javnega mnenja boljše kot Koroško ocenil Štajersko, ki da je bolj prijazna do otrok, cenejša in nudi turistom več možnosti za potovanja.

Odgovorni politiki, hotelirji in krčmarji zdaj še upajo na „zlato jesen“, ki naj bi jim pomagala nadomestiti izpad v prvi polovici poletja.

13 odstotkov več obiskovalcev

CELOVEC.— Celovski sejem je letos zaključil s pozitivno bilanco. To pa si prireditelji tolmačijo kot znak, da se konjunktura razvija v pozitivno smer. Vzrok za uspeh pa v prvi vrsti vidijo v preložitvi sejma, saj je letos potekal teden dni kasneje kot v preteklih letih.

Sejemske razstave si je letos ogledalo 187.869 obiskovalcev, to pa je za 13,21 odstotka več kot leto poprej.

Celovski sejem pa se sicer vse bolj razvija v sejem Alpe — Jadran: približno 10 odstotkov obiskovalcev je letos pri-

šlo iz inozemstva.

Razstavljalcem je uspelo dvigniti vsebinski nivo in kvaliteto sejma, ki se je letos odlikoval z vrsto strokovnih prirediteljev. Najbolj uspešni sta bili „stanovanjska kultura — live“ in „modna dežela Koroška“.

Sejem je posebno priljubljen zato, ker nudi dobre možnosti primerjanja, informacij in nakupa.

Prihodnja sejemska prirediteljev v Celovcu pa bo „Mednarodni lesni sejem“, ki se bo pričel 12. in bo trajal tja do 16. septembra.

K odlični zabavi na „jormaku“ spadajo seveda tudi srca iz medenjaka in druge poslastice, čeprav so mnogi raje uživali pivo.

Naliv ni mogel preprečiti ljudskega slavlja na jormaku

597. „Pliberški jormak“ se je začel s pravim krstom. Komaj se je otvoritvena povorka začela pomikati po glavnem trgu proti sejmskemu travniku, je začelo liti kot iz škafa. Da je so bili krivi tega Indijanci plemena Belih kit, ki so se letos udeležili oziroma so plesali v povorki, je verjetno le neutemeljeno podtikavanje.

Tako so se torej že pri otvoritvi izkazale nove nasute poti na cerkvenem travniku, kjer obiskovalcem ni bilo več treba do kolen gaziti blata, temveč so lahko hodili po gramozu. Prav za te poti se je podžupan in tržni referent občine Pliberk mag. Raimund Grile posebno zahvalil župniku Alojzu Kulmežu, ki je na „svojem“ travniku dovolil nasipanje gramozu.

Grile je poleg običajne polit-prominence pozdravil v slovenskem jeziku predstavnik sosednjih občin — Raven, Dravograda in Slovenj Gradca —, delegacijo iz Lendave, nadalje še nekatere člane narodnostnega sosveta, slovenske zbornične in občinske odbornike ter druge

zastopnike slovenskih organizacij. Navzoč je bil tudi predsednik Slovenske kmečke zveze in član slovenske vlade Ivan Oman.

Odlično so se v soboto, nedeljo in ponedeljek v šotoru Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ zabavali nekateri izmed zgoraj imenovanih in mnogi drugi obiskovalci sejma. Iz leta v leto skušajo društveniki napraviti šotor bolj privlačnega. Letos so okrasili točilno

mizo s piktogrami, ki jih je posebno za jormak ustvaril slikar Stanko Sadjak. Tako je vsakdo brez zamude našel pot do piva, piščanca ali klobase.

Gostinska in blagovna ponudba 597. pliberškega jormaka je bila zares rekordna, razstavljalci od daleč in blizu so zagotovili obiskovalcem ugoden nakup, v večernih urah pa je prevladovala zabava, saj takega ljudskega slavlja, kot je jormak, daleč naokoli ni.

Slovenska mladina iz Podjune se je zabavala pretežno v šotoru SPD „Edinost“.

Bodo naše občine v „prisiljenih zakonih“ kmalu šle spet svojo pot?

CELOVEC.— Pretekli teden v četrtek je dr. Peter Ambrozy, namestnik deželne glavarja, skupaj z dvema občinskima referentoma deželne vlade seznanil javnost z aktualnim stanjem reforme občinskih struktur 1990, ki velja od 1. avgusta dalje in bo omogočila osamosvojitve nekaterih občin.

Deželna vlada ima doslej zahteve 20 občin — te so že zbrale 5% podpisov volilnih upravičencev in s tem izpolnile prvi pogoj za uvedbo ljudskega povpraševanja.

Na južnem Koroškem so to doslej mestni občini Velikovec (Tinje, Šentpeter in Vovbre), Pliberk (Bistrica nad Pliberkom) in Šteben na Zilji (Blače). Vrba — v prejšnji številki smo poročali, da se želijo osamosvojiti Kostanje — zahteve še ni vložila.

Ta čas strokovnjaki deželne vlade pripravljajo izvedenska stališča, v katerih skušajo oceniti gospodarske posledice ločitve. Računati je, da bodo nekako v drugi polovici septembra strokovno oceno posredovali županom prizadetih občin. Ti bodo nato sklicali informacijske sestanke za vse občane, katerih se bo poleg strokovnjakov deželne vlade udeležil tudi sam Ambrozy. Deželna vlada bo izid povpraševanja — za ločitev bo moralo glasovati več kot 50 % vseh volilnih upravičencev ne glede na udeležbo — spoštovala, je dejal Ambrozy, čeprav bo imela zadnjo besedo.

Ambrozy ocenjuje kot gospodarsko problematično osamosvojitve Piswega (samo 300 prebivalcev) in situacijo

v mestnih občinah Velikovec in Wolfsberg (ker se v teh primerih bistveno spremeni davčna situacija).

V občini Pliberk pa bodo v primeru ločitve nastale težave, meni Ambrozy, ker bo podjetje za izdelavo filtrov „Knecht“ pripadlo Bistrici, s tem pa se bo bistveno poslabšala finančna situacija Pliberka.

Ali bodo strokovnjaki v tem konkretnem primeru ločitev odsvetovali? Na to vprašanje mi Ambrozy ni odgovoril, češ da „bo to najprej izvedel prizadeti župan“.

Ker pa bo delitev premoženja mogoča samo po 1.1. vsakega leta, pa vse kaže, da ob prihodnjih občinskih volitvah nekdanje občine še ne bodo volile svojih županov.

Štefka Vavti

Na štehvanje v Zahomec

V nedeljo, 9. septembra bo v Zahomcu že tradicionalno „štehvanje“ z rejom pod lipo. Prirediteljev se bo pričela ob 14. uri, za rej pa bo zaigrala skupina „Vita Muženiča“.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Četrtek, 6. 9. 20.00	v Domu prosvete v Tinjah (v nemščini)	OD GLEDANJA UMETNOSTI DO UMETNOSTI GLEDANJA - Siena in Pisa. Dialektično predavanje P. Corneliusa Dingsa	Sodalitas
Petek, 7. 9. 20.00	v cerkvi v Brdu/Drobovci	PRI MOZARTU V SALZBURGU IN NA DUNAJU - koncert ob 200. obletnici komponista. Gostuje: Rosenau-trio iz Baden-Badena	Katoliška prosveta Senta Jakob
Petek, 7. 9. 17.30	v Domu prosvete v Tinjah	ZDRAVSTVENI DNEVI - Si zbrati novih moči za vsakdan. Vodstvo: Annemarie Steiner, dihalna terapevtka. Konec dnevov: 9. 9., 13.00	Sodalitas
Sobota, 8. 9. 20.00	pri Adamu v Svečah	ZAKLJUČNA PRIREDITEV slikarskega tedna in prezentacija slik (možnost nakupa)	SPD Kočna
Sobota, 8. 9. 20.00	v gostilni Trk v Selah-Borovnici	GLASBA JE ADUT, nastopajo: Kasermandl iz Tirolske in Messner Buam	Alpski klub "Obir"
Nedelja, 9. 9. 14.00	v Zahomcu	ŠTEHVANJE in rej pod lipo. Igra: ansambel Vita Muženiča	Konta, Fantje iz Zahomca
Nedelja, 9. 9. 14.00	pri Tišlerju v Šentjanžu	VAŠKI praznik - otroške igre čarovnik prikaz starih kmečkih opravil, zabava, jed in pijača	SPD Šentjanž
Četrtek, 13. 9. do sobote, 15. 9.	v Vilenici	VILENICA 90, med drugim predstavitev nagradjenca Vilenice 90 in knjižne edicije Vilenica založbe Wieser	Društvo slov. pisateljev, Zveza kult. org. Sežana
Četrtek, 13. 9. 14.00	v Domu prosvete v Tinjah	MARMORIRANJE SVILENEGA BLAGA - tečaj za spretno roko. Vodi: Erika Malle (v nemščini)	Sodalitas
Nedelja, 16. 9. 14.00	v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu	KULTURNA PRIREDITEV nastopajo: MePZ „Mojcaj“ iz Šentilja, ansambel Harmonija, duo iz Roža s citrami in harmonikaš	Društvo upokojencev v Šentjakobu v Rožu
Nedelja, 23. 9. 14.00	v Kulturnem domu "Danica" v Šentprimozu	REDNI OBČNI ZBOR bivših pravnicev z družabnim srečanjem	Zveza slovenskih izseljencev

RAZSTAVE

CELOVEC

- Pri Joklu - Mola - Krpaž - Patchwork, Likovni izraz Kuna Indijancev. - Kletna galerija Mestne hiše - Urša Žajdela - Hrovat, oljne slike in keramika. - Evropska hiša - ženska moč, začetek vseh kultur - razstava ženskega muzeja Wiesbaden (do 21. 9.)

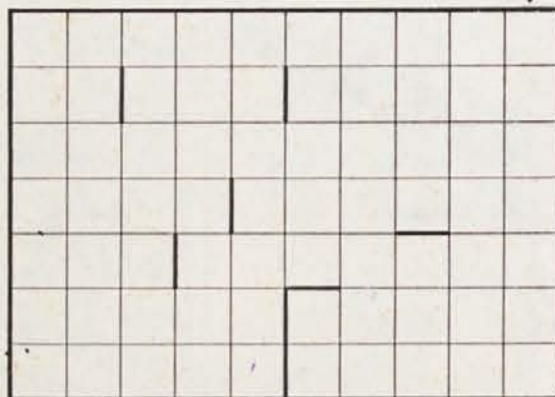
SEMISLAVČE

- Galerija Rožek - Poletna razstava, razstavljajo Janez Bernik, Hans Bischoffshausen, Giselbert Hoke, Peter Krawagna, Hans Staudacher in Hugo Wolf (do 9. 9. 1990).

IZLETI

ŠTUDENTSKI TEDEN NA MORJU - Dugi otok - Zaglav - Zadar. Od nedelje, 9. septembra, do nedelje, 16. septembra. Na razpolago je župnijska hiša za 50 oseb, preskrbujejo pa se sami. **Prireja:** Slovenska visokošolska mladina.

SKUPNI IZLET ŠTUDENTOV na Peco, V soboto, 22. septembra, in nedeljo, 23. septembra. Skupni odhod ob 9.00 iz Globasnice.

Kombinacijska križanka

AL - AM - ALOST - ALPINET - ATAKA - KOT - LOPATA - MOTTO - NINO - OKOLICA - OLINT - ONI - POMOL - SILIKON - SLEPILO - SPIROMETER - SVININA - TIROSEK - TITA - VENEC - VIK - VNETOST - ZASNOVA - ZASTOPSTVO

Besede s spodnjega spiska vpišite v križanko vodoravno ali navpično tako, da se bodo med seboj ujemale. Namesto črnih polj, ki običajno ločijo besede med seboj, so debelejšje črtice. Po končanem reševanju boste v zadnji navpični koloni prebrali ime italijanskega pristanišča ob Jadranu.

Jože Petelin

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 3. 9. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,93	11,19
za 1 angleški funt	£ 20,80	20,98
za 100 franc. frankov	f 208,60	210,40
za 100 ital. lir	Lit 0,94	0,95
za 100 dinarjev	DIN 90,00	106,00
za 100 švic. frankov	sfr 843,50	848,10
za 100 holand. guldnov	Hfl 623,00	626,60
za 100 nemških mark	DM 701,60	705,60

Posredujeta: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

LOTTO TOTO
 18 28 30 35 36 43 (37) 1X2 1X1 1X2 111
 Joker: 040546 b. j. Stava: 2:0, 1:1, 1:2, 1:0 b. j.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Gionarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

OGLAS

Počitniško stanovanje, sobe.

Piran, yu, telefon 0306676968 Pokličite!

OGLAS

Zavod za pokojninsko zavarovanje (Pensionsversicherungsanstalt) sporoča, da bodo v septembru govorilne ure

v Pliberku na občinskem uradu 20.9. od 11.30 do 14.00.

Ivan Dolenc
Za dolar človečnosti

„Moj brat je streljal name z lovsko puško.“
 „Cene? Zakaj pa to?“ sem se začudil.
 „Te je zadel? Kje?“ se je mudilo moji ženi.
 „Ni me zadel. Obrnil sem se ga, metala sva se po tleh, in po nesreči je sprožil puško v lastno nogo.“
 Sprla sta se navsezgodaj v svoji sobi. Florijanova plača je vsak teden naglo skopnela, ker Cene ni delal in tudi ni hotel stikati za delom.
 „Živel bi rad na moj račun,“ je pojasnil mladenič v naši kuhinji. Pri svojih dvajsetih

letih je bil sila resen. Včasih še kar preveč, kot da ni več mlad. Mnogo je govoril o svoji sestri, ki je ostala doma sama. Kupil ji bo vozno karto in ji zgradil hišo, pa čeprav sredi prerije, kjer je zemlja skoraj zastoj. Vsak mesec ji je pisal v Mursko Soboto in ji v pismu priložil po dolar ali dva. Več ni imel. Delati je začel komaj pred nekaj tedni, moral se je obleči za zimo in si kupiti zidarsko orodje.
 „Zakrpal sem mu tisto prasko na nogi z rjuho in ga s puško vred vrgel na cesto. Na avtobusno postajo sem

mu potem zanesel še njegov kovček. Odpeljal se je k svojemu prijatelju iz Winnipega na Peti cesti.“

Takšno je bilo slovo dveh bratov v tujini. Eni bi dali življenje, da bi se spet videli s svojimi, vsaj za eno uro, za dan, drugi pa se ne morejo. Za dolar bi se pobili in razšli za vedno, kot da sploh niso otroci ene matere.

„Policiji ga ne bom prijavil,“ je končal in izpil kavo.

Pod večer sem znosil v klet še več desk, da bi jih bilo dovolj čez noč in za nedeljo. V kleti sem se naslonil na steno ob stopnišču in si v spomin prikladal teorijo barskega natakara Aaron, Poljaka iz Nemčije, ki se je z menoj vozil čez Atlantik. Videl sem njegov koščeni židovski obraz, njegove črne lase, ki so mu padali prek ušes, in poslušal njegov glas:
 „Gladko govorim šest jezikov,“ mi pravi ponovno, „a ne znam zapisati enega samega

stavka. Komaj trideset let sem star in zatrdno vem, da z normalnim delom za druge v Montrealu, kamor odhajam, ne bom uspel. Seveda se bom nekako preživel, kakor vsi drugi, a to ni nič. Za to se ne splača živeti. Idejo imam, ki nama obema prinese dolarjev v izobilju. Že nekaj let jo nosim v sebi in jo izpolnjujem. Živim in spim z njo. Poslušaj...“

Oči se mu svetijo nad mizo kot dve baterijski žarnici. Krog ust mu igra zadovoljstvo zmešanega človeka. Slok in dolg in elegantno oblečen se nagne globoko k meni in važno nadaljuje:

Na kopnini, ki jo boš že jutri zagledal skozi okno svoje kajute, bo formula za uspeh zlogovana takole (s svinčnikom je podrsal po serviet):

NASILJE

Nasilje v vsaki obliki. Ljudje se trgajo zanj - milje daleč

potujejo za njim, če ga ne najdejo v sebi in krog sebe, v svoji neposredni bližini.

Kje pa je dolar? Tudi to ti takoj razložim.

Ljudje se podijo za nasiljem, srečni so in potešeni, ko ga zagledajo - nimajo pa dovolj poguma, da bi sami počenjali nasilje. Uživajo v starih, preizkušenih prizorih groze, ko poslušajo pripovedi drugih, nimajo pa moči, da bi sodelovali v nasilnih dejanjih.“

Aaron se je še niže nagnil k mojemu obrazu. Zdel se mi je kot prikazen iz Poeja:

„V tej svoji glavi nosim čez morje kontrabant, ki mi ga noben carinik ne zapleni. Polna je nezaslišanih novosti za svet nasilja. Po svoji krvi in preteklosti sem mešanica Žida, Poljaka, Rusa in Nemca. Vsa znana nasilja sem preizkusil na lastni koži ali pa sem jih videl, ko so naskočila moj rod in moje brate in moje sestre. (dalje prihodnjič)

5.-11. 9.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 5. 9.	9.30 Francoščina; 10.30 Tekmeci na dirkališču; 12.10 Zunanjepolitični report; 14.05 Vse zlato tega sveta; 15.30 Otroški spored; 18.00 Me, ženske; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Casablanca; 22.05 Dva prefinjena sleparja; 0.25 Aktualno.	10.30 Mrzlo mleko in vroče pesti; 14.45 Improvizacije; 15.45 Vienna Art Orchestra; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.30 Čas v sliki; 20.00 La grande notte a Verona; 22.40 Aktualno; 22.45 Šport z mitingom lahke atletike; 23.25 Misleci našega časa.	9.00 Alice in njena družina; 9.15 Trgovca iz Soluna; 14.30 Žarišče; 15.00 Dekameron; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 17.45 Po sledih napredka; 18.20 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Film tedna; 21.45 Dnevnik; 22.55 Sova: Alf, Srce mesta.	
ČE 6. 9.	9.30 Dežela in ljudje; 10.00 Ljudska glasbila; 10.15 Poklic z bodočnostjo; 10.30 Grafica Marica; 12.15 Klub seniorjev; 14.00 Buffalo Bill, beli Indijanec; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Skedenj muzikantov; 22.00 Lafnitz; 0.25 Poročila.	10.30 Casablanca; 13.15 Pomlad na Dunaju; 15.00 Timna Brauer; 15.55 Toots Thielemans (prvi del); 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Graška šola arhitekture; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 11.00 Zakon v Los Angelesu; 15.30 Žarišče; 16.55 Poslovne informacije; 17.00 Dnevnik; 18.25 Spored za otroke; Glasbena pravljica; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Mihajlo Lomonosov; 21.20 Tednik; 22.45 Sova: Vse razen ljubezni, Srce mesta.	
PE 7. 9.	10.30 Na otoku s tabo; 12.20 Notranjepolitični report; 14.00 Dopust s Piroško; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Nerazrešeni zločini; 21.20 Zakoni Los Angelesa; 22.10 Pogledi s strani; 22.20 Za ljubitelje filma; 1.10 Poročila.	11.55 Toots Thielemans (drugi del); 13.00 Pomlad na Dunaju; 16.25 Report z borze; 16.40 Moselbrück; 17.30 Živali Sredozemlja; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Dežela gora; 22.00 Čas v sliki 2; 23.15 Mister Tao; 1.30 Poročila.	9.00 Kljukčeve dogodivščine; 10.30 Mihajlo Lomonosov; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Tednik; 18.15 Spored za otroke; Pesniki o otrocih, Pet prijatelj; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 V 80 dneh okoli sveta; 22.25 Sova: Družinske vezi, Mladi tujec.	
SO 8. 9.	11.00 Buffalo Bill; 12.30 Jour fixe; 14.10 Raji živali; 14.30 Skoraj pošteno deklet; 16.00 Otroški Wurlitzer; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Show Rudija Carrela; 21.50 Morilci se ne predstavljajo; 23.25 Aktualno; 23.30 Neusmiljeni maščevalci;	10.30 Prestolonaslednik; 14.30 Zdravo, sosed; 16.00 Ernst Krenek; 17.00 Točke, metri in sekunde; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Bledomodra ženska pisava; 22.15 Aktualno; 22.20 Športna reportaža; 22.50 Glasba v živo; 1.05 Ekslibris.	9.00 Radovedni Taček: Zlata ptica, Pesniki o otrocih; 10.30 Čudežna leta; 12.45 Rock Kompas; 13.30 Mala Mo; 16.20 Družinski vezi; 17.00 Dnevnik; 17.05 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.35 Euromusica; 22.35 Srce iz mesta, Ko pokliče tujec, Zlata dekleta.	
NE 9. 9.	9.05 Avstrija II; 10.40 Tednik; 12.00 Zdravo Avstrija, zdravo Dunaj; 13.50 Kako poeti uživajo življenje; 15.30 Hiša v Jeruzalemu; 15.35 Prometna vzgoja za otroke; 17.00 X-Large; 18.30 Falcon Crest; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Sam o sebi; 21.20 La Wally; 23.30 Ples in video.	9.05 Kulturni tednik; 10.55 Umor v Orient-ekspresu; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Slike iz Avstrije; 14.30 Sportno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Državnih tožilcev se ne poljublja; 22.10 Aktualno.	Otroška Matineja: Živ žav, Pet prijatelj, Praški panoptikum; 11.30 Ansambel Marela; 17.00 Dnevnik; 17.05 Goldwinove norčije; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Pozitivna ničla; 20.55 Zdravo; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Doktor Doogie Howser, Srce mesta.	
PO 10. 9.	10.30 Državnih tožilcev se ne poljublja; 12.20 Dežela gora; 14.15 Fred Basset; 15.30 Otroški spored; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Magnum; 22.00 Pogledi s strani; 22.40 Ljubezen v Hongkongu; 0.15 Aktualno; 1.05 Poročila.	17.00 Francija po naročilu; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Nasprotniki na dirkališču; 21.00 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Iskanje boljšega sveta; 23.10 Nočni studio; 0.10 Aktualno.	9.00 Spored za otroke; 9.35 Mozaik; 15.35 Sova. pon.; 17.00 Dnevnik; 18.30 Spored za otroke; Radovedni Taček, Čebelica Maja; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Sentimentalna zgodba; 21.10 Osmi dan; 22.00 Dnevnik; 22.55 Sova: Alfred Hitchcock predstavlja: Srce iz mesta.	
TO 11. 9.	10.30 Kako poeti uživajo življenje; 12.10 Šport v ponedeljek; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Tong Tana; 21.07 Rally; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Howard, živalski heroj; 23.55 Aktualno; 0.45 Poročila.	17.00 Predkaznovan; 17.15 Praznik v poznem srednjem veku; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Zabava; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 14.35 Mozaik; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova. pon.; 17.00 Dnevnik; 18.05 Spored za otroke; Zlata ptica, Bedin in Bedina; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 P. Mugja; Zmaga; 21.00 Melodije morja in sonca; 22.05 Sova: Dekameron, Srce mesta.	

Mislec v gorskem svetu

Petek, 7. 9. 1990, TV A2, 20.15 - Oddaja „Dežela gora“ nas tokrat vodi po poteh svetovno znanega znanstvenika in alpinista v prostem času Viktorja Frankla (slika zgoraj), ki letos praznuje 85-letnico, a še vedno zahaja v prelepi gorski svet. V drugem prispevku pa Reinhold Messner predstavlja svojo ožjo domovino: v Dolomitih je plezal v planinskem raju Treh čeri.

Morilci so mu za petami

Sobota, 8. 9. 1990, TV A1, 21.50 - Tudi za francoskega filmskega igralca Alaina Delona bodo počitnice kmalu končane. Na naši sliki se še sonča z atraktivno Beo (Dalila DiLazaro), a morilci so mu že za petami. Po naključju je namreč rešil enega izmed treh znanstvenikov, ki jih je ukazal ubiti podjetnik Emmerich. Ta namreč trguje z orožjem in je opazil napake v svojih raketah. Kdor pozna Delona, ve, da bo poskušal narediti vse, da se otrese plačanih morilcev in najde moža v ozadju. Francoska akcijska kriminalka iz leta 1980 je tudi psihološki prikaz moža v smrtni nevarnosti, ki ne ve, kdo mu streže po življenju in zakaj. Poleg Delona igrajo v režiji Jacquesa Deraya še pri nas manj znani Pierre Dux, Michel Auclair in že omenjena Dalila DiLazaro.

Rimski sužnji za smeh

Sreda, 5. 9. 1990, TV LJ1, 20.05 - Najprej je bil broadwayski gledališki hit, musical, ki je osvojil občinstvo, in po ameriškem običaju je od gledališke uspešnice le še korak do filma. Govor je o celovečernem filmu „Smešne stvari so se zgodile na poti v Forum“. Režijo so zaupali izkušenemu ustvarjalcu nenavadnih komedij Richardu Lestru (filmi z Beatlesi) in uspelo mu je združiti antično rimsko dogajanje s povprečno ameriško miselnostjo, ki v zgodovinskem velemestu Rimu deluje še posebej absurdno in komično. Med ostalimi je vlogo Erroniusa zaupal Busterju Keatonu in to je bila zadnja vloga tega nepozabnega igralca in ustvarjalca velikih nemih filmskih komedij.

Zgodba pripoveduje o rimskem sužnju Pseudolusu, ki je zelo hrepenel po svobodi. To naj bi mu podaril mladi gospodar, če bi mu Pseudolus priskrbel ljubezen in pot do privlačne plavalke. Toda z dekletom Philio ima svoje načrte ostareli poročeni zvodnik, ki je dekletu namenil slovitemu vojščaku kot posebno nagrado za njegove vojaške uspehe. Tu pa se začno komični zapleti, v katerih Pseudolus poskuša ustreči vsem, predvsem pa samemu sebi.

Seveda pa je skorajda nemogoče, da bi bili volkovi siti in koza cela, razen če niso rimski svobodnjaki precej omejeni, suženj pa jih v svoji zvitosti in predvsem zaradi vseh naporov vrednega cilja, osebne svobode, ne bi prekašal. Posebno zanimiva in preizkusa vredna pa je antična ideja o znoju s konjskega hrbita kot čudodelnem ljubezenskem napitku.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE 18.10-19.00

Sreda, 5. 9. Glasbena sreda

Večerna: FRANCE BEVK

Četrtek, 6. 9. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 7. 9. Pred začetkom šole: Lenčka Kupper za otroke

Sobota, 8. 9. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 9. 9. 6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - duhovna misel (župnik T. Rozmarič)

18.10-18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 10. 9. Življenjski prostor Bekštanj

Torek, 11. 9. Družina Wrolich - portret

Dober dan, Koroška

Spored za 9. 9. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma s temi prispevki:

- blokada koroške iniciative "Alpe Jadran brez atomskega orožja"
- gledališka in lutkovna delavnica koroških amaterskih skupin v Fiesi
- 10. slikarski teden v Svečah
- Zablatniško močvirje - zaščiteno območje
- Hanzej Elbe si je uresničil sanje: svoj grad
- notranja arhitektura na Zilji

Sreda, 5. septembra, 21.05-22.00

Rož, Podjuna, Zilja: Potovanje s Francetom Bevkom

Sedemnajstega septembra leta 1970, točno na njegov osemdeseti rojstni dan je za vedno utihnila beseda velikega slovenskega pisatelja Franceta Bevka. V svojem petinšestdesetletnem ustvarjanju je napisal 164 del, s ponatisi in prevodi celo 230 knjig.

France Bevk ima velike zasluge tudi za odkrivanje zgodovinskih resnic o koroških Slovencih.

Šmihelčani so se hrabro borili, a zaman

Mraz, dež in osem golov

V prvem razredu, skupina D, so nogometaši Železne Kaple po zmagi (5:3) proti ekipi iz Šmihela na prvem mestu lestvice. Šmihelčani so se nepričakovano močno borili proti favoriziranemu nasprotniku, ki pa je imel večje težave z mokrim terenom kot s podjunskim moštvom.

Frenči Rozman, spet v kapelškem dresu, je po desetih minutah premagal okornega šmihelskega vratarja Eberweina. Po sedmih minutah je sledilo presenet-

ljivo izenačenje. Pokazalo se je, da kapelška obramba le ni tako trdna, kakor bi bilo pričakovati od vodečega moštva.

Terensko premoč so Kapelčani koristili za še dva zadetka, ki so ju imeli navijači Šmihela za jasna off-side gola.

Po prekršku v kapelškem kazenskem prostoru je prišlo do dvoboja legionarjev. Stanko Božičević je iz enajstmetrovke brez težav premagal Miloša Ruša, ki pa je drugače odlično branil.

Šmihelčani so nato slutili preobrat v tekmi in ga po odmoru tudi dosegli: Božičević je spet izenačil z enajstmetrovko. Ko je kapelška obramba pešala, sta moštvo rešila napadalec Nanti Travnik in kapetan Norbert Kucher z odločilnima zadetkoma. Železna Kapla je le še zaslužno zmagala, saj je bila veliko boljša v napadu, v šmihelskih vratih pa je Eberwein imel črn dan.

Franci Rulitz

Ekipa Železne Kaple, ki je letos prav gotovo med resnimi kandidati za napredovanje v spodnjo ligo.

Na odlično organiziranem 6. bekštanjskem turnirju, na katerem je sodelovalo rekordno število 124. šahistov iz skoraj vseh držav srednje Evrope, je zmagal jugoslovanski mednarodni mojster Nedeljko Kelečević, ki je v 9 kolih oddal le pol točke. Na sliki so najboljši igralci turnirja s predsednikom avstrijske šahovske zveze prof. Jungwirthom, predsednikom koroške šahovske zveze inž. Piberjem, deželnim športnim referentom dr. Ambrozyjem ter predstavnikom prireditelja turnirja ASKÖ Bekštanj Pepijem Galobom ml.

SAK zapravlil priložnost...

Slovenski atletski klub je v nedeljo v celovškem derbiju proti ASK imel možnost, da bi se povzpел prav na vrh lestvice, vendar velike priložnosti ni izkoristil. Tekma se je pred lepo kuliso 800 navijačev iz obeh taborov končala brez zadetka, tako da je SAK sedaj drugi s točko manj od vodečega Trga.

Vzrok za neuspeh ni bil nepremagljiv nasprotnik, ne smola, marveč pomanjkljiva motivacija igralcev, ki so se le bali poraza, namesto da bi igrali na zmago. Tako SAK v prvem polčasu razen nevarnega

strele Tončija Blajsa ni imel niti ene resne priložnosti, v drugem polčasu pa so se igralci okrog trenerja Ivana Ramšaka zavedali svojih zmogljivosti le za deset minut, v katerih so zapravili kar tri lepe priložnosti.

ASK je igral na točko in jo tudi osvojil. Trdnjava v bitki pa je bil nekdanji igralec SAK Peter Stern.

Slabemu nivoju tekme se je pridružil tudi sodnik Wulz, ki je kar trem igralcem SAK pokazal rumeni karton.

Drugo zmago je slavilo moštvo trenerja

Jagodiča, Pliberk, ki je močno ekipo ATSV iz Wolfsberga premagalo s 3:1. K zmagi je doprinesel svoj delež Wölbl, ki je s svojim četrtem zadetkom prevzel vodstvo na lestvici strelcev.

Svojo drugo zmago je v nedeljo slavilo tudi moštvo iz Kamna, ki je po dobri tekmi premagalo ekipo FC Mölltal z 1:0. Gol je dal Urank že v 10. minuti.

SAK igra naslednjo tekmo na tujem proti ATSV Wolfsberg; moštvo, ki je v letošnji sezoni na domačih tleh še neporaženo.

Ivan Lukan

Split: Za zaključek še svetovni rekord!

Preteklo soboto se je v Splitu končalo 15. evropsko atletsko prvenstvo. 1031 tekmovalcev iz 33 držav Evrope je tekmovalo za kolajne v 43 disciplinah. Med sodelujočimi tudi Izraelci - z devetimi tekmovalci -, ki že 15 let bojkotirajo azijska atletska prvenstva. Na otvoritveni svečanosti so bili deležni še posebej prisrčnega pozdrava.

Avstrijska atletska reprezentanca je štela v Splitu 11 tekmovalcev in je gledano na število tekmovalcev, z dosežki lahko zadovoljna. Najboljši rezultat je vsekakor dosegel Hermann Fehringer iz Nižje Avstrije z osvojitvijo bronaste kolajne v skoku v višino s palico. Z višino 5,75 m je premagal svetovnega rekorderja Sergeja Bubka iz Sovjetske zveze (svetovni rekord je 6,06m) in z njim vrsto najboljših športnikov sveta v tej disciplini. Zanimivo, da trenira Fehringer skupaj s svojo soprogo. Odlična tudi Sigrid Kirchmann iz St. Pöltena, ki je končala študij telovadbe in geografije. V skoku v višino je dosegla z 1,89 m odlično 4. mesto in le za las zamudila bronasto kolajno. V tej disciplini, ki je prvič navdušila navzoče Splečane, je

Beograjkanka Biljana Petrovič osvojila z višino 1,96 m srebrno kolajno.

Do finala sta se od Avstrijcev povzpela še Klaus Bodenmüller (11. mesto pri metu kroglice; 19,62 m) in Beljačan Johann Lindner (10. mesto pri metu kladiva; 73,68m). V kvalifikacijskem boju je Lindner dosegel s 74 m nov avstrijski rekord. Beljačan Dietmar Millonig, ki živi na Dunaju, je dosegel v teku na 10.000m za njega povsem nezadovoljivo 11. mesto (28:16,95) in je razočaran nad samim seboj odpovedal tek na 5.000 m Tretji Korošec v reprezentanci, Herwig Röttl iz Feldkirchna, finala v teku na 110m z zaprekami ni dosegel in se je uvrstil s svojim časom 14,39 na 9. mesto. Simpatični žandarm, ki kljub gojitvi

vrhunskega športa dela 20 ur na teden, pa je bil s svojim nastopom v Splitu zadovoljen.

Prvo kolajno za Jugoslavijo je dosegel na EP v Splitu Slovenec Borut Bilač iz Postojne. V skoku v daljavo je simpatični študent z 8,09 m osvojil bronasto kolajno. Bilaču, ki trenira v Ljubljani pod trenerjem Dordevičem, je politična situacija zamejskih Slovencev zelo znana. Rad hodi na Koroško med koroške Slovence, tekmoval pa je pred štirimi leti v Celovcu na mitingu KLC.

Ob zaključku EP pa so jugoslovanski atleti osvojili dve zlati kolajni: Snježna Pajkić v teku na 1500m 4:08,12 in Dragutin Topić v skoku v višino (2,34 m). Split pa je zadnji dan dobil tudi svoj svetovni rekord. V teku 4 x 100 m je dosegla francoska moška četverica Moriniere Max, Sangouma Daniel, Trouabal Jean-Charl in Marie Rose Bruno s časom 37,79 nov svetovni rekord.

DANILO PRUŠNIK

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK - ASK/Celovec 0:0 (0:0)

Trnja vas, 800 gledalcev, sodnik Wulz (zelo slab); **postava SAK:** Oražec; F. Sadjak, Krausler, L. Sadjak, Kreutz; Čertov (46. Florijančič), Galo, M. Sadjak, Stanisavljevič; Hanser (66. Blažej), Blajs. **Ostali rezultati:** Pliberk-Wolfsberg 3:1, Klopinj-Mölltal 1:0, Matrei-Breže 1:0, Šentvid-Trg 0:1, VSV/Beljak-Lienz 1:1, ATUS Borovlje-Wietersdorf 0:2.

Bilčovs - Ruda 1:1 (1:0)

Potok, 250 gledalcev, sodnik Gajšek (povprečen); **postava Bilčovsa:** Schaub; **Stojilkovski, Partl, F. Quantschnig** (69. Hobel), **Weichboth; Rauter, Hartl, W. Kuess, Kogelnik; Schlemitz, P. Kuess.** Gol za Bilčovs: Weichboth (44.). **Ostali rezultati:** Vetrinj-Šentandraž 9:0, Velikovec-St. Leonhard 3:2, Mostič-Žitara vas 0:0, Treibach-Žrelec 4:0, ASV/Celovec-Oberglan 3:5, Liebenfels-Rožek 2:2.

Železna Kapla - Šmihel 5:3 (3:2)

Železna Kapla, 100 gledalcev, sodnik Glanz (slab); **postava Železne Kaple:** Ruš; Kukovica, Kaschnig, Grubelnik, Köck, Preschern, Travnik, Užnik, **Rozman, Kucher, Jenschatz.** **Postava Šmihela:** Eberwein; Djurič, Krausler, Ambrusch, Gros, **Božičević, Močilnik, Walter, Buchwald, Pasterk, Maček.** **Goli:** Rozman (10.), Kucher (22., 88.), Jenschatz (26.), Travnik oziroma Buchwald (17.), Božičević (36. 11-m, 50. 11-m). **Ostali rezultati:** Globasnica-Labot 8:1, Šentpavel-Sinča vas 2:2, Pokrče-Grebinj 0:0, Frantschach-Metlova 1:1, Galicija-Dobrla vas 5:2, Reichenfels-St. Michael/L. 0:2.

Kriva Vrba - Sele 1:1 (1:1)

Gol za Sele: N. Hribernik

Koroška liga

1. Trg	5 3 2 0	5:0	8
2. SAK	5 2 3 0	5:2	7
3. Breže	5 3 0 2	9:4	6
4. ASK/Celovec	5 2 2 1	4:2	6
5. Klopinj	5 2 2 1	6:5	6
6. Wietersdorf	5 2 2 1	8:8	6
7. Lienz	5 1 3 1	5:5	5
8. Šentvid	5 2 1 2	3:3	5
9. Matrei	5 2 1 2	4:6	5
10. Pliberk	5 2 0 3	8:6	4
11. Wolfsberg	5 1 2 2	8:9	4
12. Mölltal	5 1 1 3	6:7	3
13. VSV/Beljak	5 1 1 3	4:11	3
14. ATUS/Borovlje	5 0 2 3	3:10	2

Spodnja liga-vzhod

1. Vetrinj	5 3 2 0	16:1	8
2. Velikovec	5 3 2 0	12:4	8
3. Treibach	5 2 3 0	14:5	7
4. Žrelec	5 3 1 1	9:6	7
5. Liebenfels	5 2 2 1	10:8	6
6. Oberglan	5 2 2 1	12:11	6
7. Bilčovs	5 2 2 1	7:7	6
8. Mostič	5 1 2 2	9:7	4
9. Ruda	5 1 2 2	5:10	4
10. Rožek	5 1 2 2	4:9	4
11. Žitara vas	5 0 3 2	2:6	3
12. Šentandraž	5 1 1 3	4:21	3
13. St. Leonhard	5 0 2 3	3:6	2
14. ASV/Celovec	5 0 2 3	5:11	2

1. razred D

1. Železna Kapla	5 3 2 0	10:6	8
2. Galizija	5 3 1 1	15:8	7
3. Frantschach	5 3 1 1	9:8	7
4. Pokrče	5 2 2 1	9:5	6
5. Grebinj	5 2 2 1	8:4	6
6. Metlova	5 1 4 0	7:4	6
7. Šentpavel	5 2 2 1	9:10	6
8. St. Michael/L.	5 2 0 3	9:9	4
9. Globasnica	5 2 0 3	12:13	4
10. Sinča vas	5 0 4 1	5:8	4
11. Labot	5 2 0 3	9:15	4
12. Dobrla vas	5 1 1 3	9:11	3
13. Šmihel	5 0 3 2	6:9	3
14. Reichenfels	5 1 0 4	4:11	2

2. razred E

1. Šmarjeta	5 4 1 0	21:3	9
2. Pošta	5 4 0 1	14:5	8
3. Donau	5 3 1 1	11:11	7
4. Sele	4 2 2 0	19:2	6
5. DSG Borovlje	4 3 0 1	13:4	6
6. Heeresportverein	5 1 3 1	6:6	5
7. Welzenegg	5 2 1 2	7:8	5
8. Bistrica/R.	4 1 2 1	13:3	4
9. Žihpolje	5 1 2 2	8:10	4
10. Kriva Vrba	5 0 3 2	5:11	3
11. Hörzendorf	5 0 1 4	1:14	1
12. Poreče	4 0 1 3	1:20	1
13. Golovica	4 0 1 3	4:26	1